

3,600: —, vihannesten myyntimaksut, Smk 300: —, ja käsityöläisverot, Smk 400: —; näiden elinkeinomaksujen sijaan merkittiin tulosääntöön maksut myyntipöydän, -kojun tai -tiskin käyttämisestä toreilla y.m., Smk 500: —, sekä ulkomaalaisten suoritettavat maksut heidän myydessään ruokatavaroita maston vieressä, Smk 200: —. — Seitsemäs osasto, Sekalaista, osoitti lisäystä yhteensä Smk 13,257: 24. Lisäyksen aiheutti kaksi uutta erää, nim. henkilökohtaiset vaivaismaksut, Smk 10,000: —, ja koiravero, Smk 4,000: —; sitä paitsi korotettiin erinäisiä aikaisempia eriä. Toisaalta poistui poliisilaitoksen vakanssisäästöerä, Smk 1,000: —, ja tehtiin vähäisiä supistuksia eräisiin muihin eriin. — Kahdeksannessa osastossa, joka käsitti valtionavut, oli lisäys Smk 13,402: 45 ja aiheutui kokonaan majoitusta varten myönnettyjen valtionavustusten kohoamisesta. — Yhdeksännen, Vesijohtolaitos nimisen osaston kokonaismäärä lisääntyi Smk 20,000: —, mikä vastasi vedenmyyntierän lisäystä. — Yhdeksännen osaston jälkeen vuoden 1879 tulosääntöön merkityt lainat, yhteensä Smk 432,000: —, poistuivat. — Taksoituksella koottava määrä vahvistettiin lopuksi Smk:ksi 596,914: 79 eli Smk 26,194: 06 suuremmaksi kuin vuoden 1879 tulosäännössä.

Talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ¹⁾, että valtuuston vahvistama vuoden 1880 talousarvio oli julkaistava painosta.

Muista valtuuston talousarvion järjestelyn yhteydessä tekemistä päätöksistä tehdään selvää ²⁾ muualla tässä kertomuksessa.

C. Muut asiat.

Onnentoivotuksia Hänen Majesteetilleen Keisarille. Sen johdosta, että Hänen Majesteettinsa Keisari oli onnellisesti pelastunut häntä vastaan tehdystä murhayrityksestä, kaupunginvaltuusto huhtikuun 15 p:nä pitämässään ylimääräisessä kokouksessa päätti lähettää kenraalikuvernöörille, joka oli matkalla Pietariin, ranskankielisen sähkösanoman pyytäen häntä viemään Hänen Majesteetilleen Helsingin asukkaiden alamaiset onnentoivotukset. Kun mainitussa kokouksessa ei ollut laadittu pöytäkirjaa, puheenjohtaja seuraavassa varsinaisessa kokouksessa ilmoitti ³⁾ mainitun päätöksen valtuuston pöytäkirjoihin merkittäväksi.

Sen jälkeen kun uusi Moskovan läheisyydessä Hänen Majesteettiaan Keisaria vastaan tehty murhayritys oli epäonnistunut, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ lähettää kenraalikuvernöörille ranskankielisen adressin, jossa pyydettiin häntä viemään valtaistuimen luo Helsingin kaupungin asukkaiden alamaisten uskollisuuden ilmaiset ja hartaimmat onnentoivotukset. Lähetystön, johon kuului valtuuston puheenjohtaja ja seitsemän muuta hänen valitsemaansa valtuutettua, tuli viedä adressi kenraalikuvernöörille.

Suomenkielen käyttö. Sen jälkeen kun senaatti oli määrännyt, että läänin kuvernöörin tuli antaa lausunto toimenpiteistä, joihin kenties katsottiin olevan ryhdyttävä suomen- ja ruotsinkielten tasavertaisuudesta elokuun 1 p:nä 1863 annetussa asetuksessa säädetyn uudistuksen täytäntöönpanemiseksi, kuvernööri oli kehoittanut m. m. Helsingin maistraattia

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Ks. ss. 6, 10, 23, 31, 37, 42, 49, 51 ja 52. —

³⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 §.

antamaan asiasta lausunnon. Maistraatti lähetti kuvernöörin kirjelmän kaupunginvaltuustolle suodakseen tälle tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta. Valtuusto päätti ¹⁾ kuitenkin, koska se aika, joka maistraatille oli myönnetty lausunnon antamista varten, oli määrätty niin niukaksi, ettei valtuusto sen kuluessa ehtisi riittävästi harkita kyseistä asiaa, ja koska kuvernööri myöskään ei ollut vaatinut valtuuston lausuntoa, olla käyttämättä hyväkseen maistraatin sille tarjoamaa tilaisuutta.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden uudestijärjestely. Yhteinen maistraatti oli vuonna 1878 kaupunginvaltuuston maistraatille vuonna 1875 esittämän kehoituksen ²⁾ johdosta antanut valtuustolle esityksen sekä ehdotuksen asetukseksi maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanon ja toiminnan muuttamisesta pyytäen, että valtuusto antaisi Hänen Keisarikunnalle Majesteetilleen osoitetun lausunnon asiasta. Tärkein tässä esityksessä ehdotetuista järjestelyn muutoksista oli, että maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten yhteiset kokoukset vastedes lakkaisivat ja mainitut virastot kokonaan erotettaisiin toisistaan; vastedeskin olisi kuitenkin kaikkien raatimiesten toimitettava perunkirjoitukset ja molempien pormestarienkin otettava niihin osaa. Maistraatissa olisi parhaillaan avoinna oleva kunnallisraatimiehenvirka lakkautettava ja molemmat muut kunnallisraatimiehevirat silloisten haltijain erottua muutettava oikeusraatimieheviroiksi, minkä jälkeen maistraatissa olisi kunnallispuhemies ja kolme oikeusraatimiestä, joista vanhin olisi itseoikeutettu varapuheenjohtaja. Valtuuston aikaisempaa ehdotusta yhden raastuvanoikeuden osaston lakkauttamisesta yhteinen maistraatti tosin ei voinut puoltaa, mutta sen sijaan yksi oikeusraatimiehenvirka ensimmäisellä osastolla voitaisiin lakkauttaa. Raastuvanoikeuden ensimmäisellä osastolla toimisi siten oikeuspormestari puheenjohtajana, yksi oikeusraatimies varapuheenjohtajana, maistraatinsihteeri ja kaksi siviilinotariusta, toisella ja kolmannella osastolla taas kummallakin kaksi oikeusraatimiestä, toinen puheenjohtajana ja toinen varapuheenjohtajana, sekä siviilinotarius ja kaksi rikosasiain notariusta. Osa yhteisen maistraatin aikaisemmin käsittelemistä asioista, nimittäin raastuvanoikeuden virkavapauksia ja viransijaisten määräämistä sekä notariusten ja palveluskunnan virkaan ottamista ja virkaeron myöntämistä koskevat, määrättäisiin samalla yhteiselle raastuvanoikeudelle, uudestijärjestelyn jälkeen siis kaikkien raastuvanoikeudessa palvelevien raatimiesten täysistunnolle, jossa oikeuspormestari toimisi puheenjohtajana. Raastuvanoikeuden yksityiskohtainen työjärjestys olisi mainitun oikeuden laadittava ja sen hovioikeuden vahvistettava, jonka alainen oikeus oli, jota vastoin läänin kuvernööri ja maistraatti niinkuin siihenkin asti antaisivat vastaavan maistraatin työjärjestyksen.

Valiokunta, johon kaupunginvaltuusto vuonna 1878 lähetti ³⁾ asian, antoi vuonna 1879 mietintönsä ⁴⁾ puoltaen siinä niiden yhteisen maistraatin ehdotuksen osain hyväksymistä, jotka koskivat maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisten kokousten lakkaamista, perunkirjoitusten ja perinnönjakojen toimittamista sekä yhden maistraatin kunnallisraatimiehenviran lakkauttamista. Sen sijaan valiokunta vastusti maistraatin molempien muiden kunnallisraatimiehenvirkain ehdotettua muuttamista oikeusraatimieheviroiksi. Maistraatissa tarvittiin laintuntemuksen lisäksi muita-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 12 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 68 — ³⁾ S:n s. 399. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

kin tietoja, jotka edellyttivät käytännöllistä kykyä ja paikkakunnan olojen tuntemusta, jonka ainoastaan paikkakunnalla kauan oleskellut henkilö saattoi täydellisesti omata. Jos ainoastaan lakimiehiä voitiin valita raatimieheksi, oli myöskin pelättävissä, että kunnan jäsenten harrastus sen yleisiin asioihin sen johdosta vähenisi. Tällaista harrastusta ei myöskään aina voinut odottaa niiltä nuorilta lakimiehiltä, joita siinä tapauksessa yleensä nimitettäisiin kykeisiin virkoihin. Vanhan perinteen särkeminen tässä suhteessa oli sitäkin vähemmän puolustettavissa, kun porvaristossa oli olemassa vakiintunutta kunnallista harrastusta, joka kenties ei vielä ollut täydellisesti herännyt eloon muissa yhteiskuntaluokissa. Valiokunnan mielestä ei sen tähden ollut syytä tässä kohden poiketa voimassa olevasta järjestyksestä. Mitä raastuvanoikeuteen tuli, voi valiokunta tosin viime vuosina tapahtuneen asiain lukumäärän huomattavan lisääntymisen takia yhtyä kannattamaan oikeuden kaikkien kolmen osaston säilyttämistä, mutta lausui näiden kokoonpanon suhteen yhteisen maistraatin kannasta poikkeavan käsityksen. Maan koko oikeuslaitoksessa yleistä, itsenäiselle ja luotettavalle oikeudenkäytölle välttämätöntä tuomarin erottamattomuuden periaatetta ei ollut noudatettu maistraatin ehdotuksessa enempää kuin voimassa olevassakaan järjestelmässä, raastuvanoikeuteen kun mainitun ehdotuksenkin mukaan kuului sen päätöksiin osaa ottavina vakinaisina jäseninä ja tuomareina notariuksia, jotka voitiin erottaa virasta. Kun jokaiseen oikeuden osastoon valiokunnan mielestä tuli kuulua kolme vakinaista erottamatonta tuomaria, valiokunta ehdotti, että ensimmäisen osaston toinen siviilinotariuksenvirka ja toisen ja kolmannen osaston molemmat siviilinotariuksenvirat muutettaisiin nuoremman oikeusraatimiehen viroiksi muita oikeusraatimiehevirkkoja pienemmin palkkaeduin; niiden haltijat velvoitettaisiin laatimaan siviilipöytäkirja ja huolehtimaan siitä aiheutuvista toimituskirjoista. Näiden nuorempien oikeusraatimiesten tulisi myös ottaa osaa perunkirjoitus- ja perinnönjakotoimituksiin sekä saada osansa näistä vahvistetuista prosenteista. Jäljelle jäävät notariukset eivät sen sijaan olisi oikeuden jäseniä, mutta heidät voitaisiin esteen sattuessa määrätä apujäseniksi. Valiokunnan ehdotuksen mukaan kuuluisi siis ensimmäiseen osastoon oikeuspormestari puheenjohtajana, vanhempi oikeusraatimies varapuheenjohtajana ja nuorempi oikeusraatimies sekä toiseen ja kolmanteen osastoon kumpaankin kaksi vanhempaa oikeusraatimiestä, toinen puheenjohtajana ja toinen varapuheenjohtajana, sekä nuorempi oikeusraatimies. Jos tämän mukaisesti raastuvanoikeuden jäsenten palkkaedutkin määrättäisiin maksettavaksi kolmen eri palkkaluokan mukaisina, voitaisiin tällä järjestelyllä saavuttaa sekin etu, että yleneminen virastossa kävisi mahdolliseksi, koska nuoremmat oikeusraatimiehet virkain joutuessa avoimiksi voisivat vuoronsa mukaan tulla vanhemmiksi oikeusraatimieheksi ja nämä taas voisivat odottaa tulewansa ansioittensa nojalla nimitetyiksi osastojen puheenjohtajiksi. Tämä tulojen lisääntymisen mahdollisuus antoi myöskin syyn toivoa, että nuoret etevät lakimiehet mielellään palvelisivat raastuvanoikeudessa. Asian taloudellisesta puolesta valiokunta huomautti m. m., että jos raastuvanoikeudessa lakkautettaisiin yksi kunnallis- ja yksi oikeuspormestarinvirka sekä kolme siviilinotariuksenvirkaa ja ehdotettujen kolmen nuoremman oikeusraatimiehen vuosipalkka vahvistettaisiin 2,000 markaksi kullekin, syntyisi 6,200 markan vuotuinen säästö, joka voitaisiin käyttää palkankorotuksiin, missä sellaisia pidettiin kohtuullisina, tai myöskin

säästää kaupunginkassaan. Ehdottaen tämän lisäksi yhteisen maistraatin ehdotukseen asiasta annettavaksi asetukseksi erinäisiä pienehköjä muutoksia ja lisäyksiä, m. m. lisäyksen, että kaupunginvaltuustolla tuli olla oikeus lausuntojen antamiseen maistraatin ja raastuvanoikeuden työjärjestyksistä, ennen kuin asianomaiset viranomaiset ne vahvistivat, valiokunta esitti, että valtuusto hyväksyen muutetun ehdotuksen antaisi Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen sen mukaisesti laaditun lausunnon. — Mietintöön liittyi vtn Dalströmin vastalause, jossa hän esittämiinsä syihin nojautuen ehdotti valiokunnan asetusehdotukseen sellaisia muutoksia, että molemmat pormestarit sekä raastuvanoikeuden toisen ja kolmannen osaston puheenjohtajat vapautettaisiin ottamasta osaa perunkirjoitus- ja perinnönjakotoimituksiin sekä että maistraatin kunnallisraatimiehenvirat yhteisen maistraatin vaatimuksen mukaisesti vähitellen muutettaisiin oikeusraatimiehenviroiksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lausuntonsa laatimisessa joka kohdassa noudattaa valiokunnan ehdotusta.

Holhoustoimen valvonta. Sen johdosta että aika, miksi kaupungin holhoustoimen valvonta oli järjestetty²⁾, päättyi vuoden 1878 lopussa, maistraatti oli mainittuna vuonna antanut kaupunginvaltuustolle tehtäväksi päättää, miten puheena oleva valvonta oli lähitulevaisuudessa järjestettävä, ja valtuusto oli lähettänyt³⁾ kysymyksen valmisteluvaliokuntaan. Tämän vuonna 1879 annettua lausuntonsa asiasta valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti⁴⁾:

uskoa holhouksen valvonnan kaupungissa vuosiksi 1879, 1880 ja 1881 holhouslautakunnalle, johon kuului kolme valtuuston valitsemaa henkilöä;

että lautakunnan vuosittain kuukauden kuluessa joka vuoden päättymisestä tuli antaa valtuustolle täydellinen kertomus toiminnastaan kuluneena vuonna; sekä

että lautakunta sai tehtävistään laskea itselleen palkkioksi sadannen osan holhouksenalaisten tuloista.

Holhouslautakunnan valtuuttaminen käyttämään apulaisia. Holhouslautakunta anoi valtuustolta, että valittaisiin uskotut miehet tarkastamaan pankinjohtaja F. K. J. Nybomin antamia tilejä edesmenneen kauppias G. Forssmanin alaikäisten lasten holhouksen hoitamisesta vuonna 1878. Valtuusto päätti⁵⁾ eväten holhouslautakunnan anomuksen valtuuttaa lautakunnan, ellei se katsonut voivansa tarkastaa mainittuja tilejä, käyttämään tarkastukseen sopivan henkilön apua.

Luettelot edesmenneistä henkilöistä, joilta jäi alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Kaupungin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto lähetti kaupunginvaltuustolle luettelon niistä seurakuntaan kuuluneista henkilöistä, jotka olivat kuolleet vuoden 1878 jälkipuoliskolla ja jättäneet jälkeensä alaikäisiä ja turvattomia lapsia, sekä samanlaisen luettelon vuoden 1879 alkupuoliskolla kuolleista henkilöistä. Valtuusto lähetti⁶⁾ molemmat luettelot holhouslautakunnalle, edellisen jäljennöksenä ja jälkimmäisen alkuperäisenä.

Erityisen henkikirjoittajan asettaminen kaupunkia varten. Vuoden 1878 taksoituslautakunta oli rahatoimikamarille ilmoittanut, että mainitun vuoden henkiluettelo oli havaittu sängen puutteelliseksi ja osaksi virheelli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 6 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert.s. 191. — ³⁾ S:n s. 400. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 2 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. maalisk. 6 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. tammik. 9 § ja 2 p. syysk. 35 §.

seksikin, useita taloja kun ei lainkaan ollut luettelossa ja toiset oli merkitty väärin numeroin, minkä lisäksi suuri määrä kaupungissa asuvia henkilöitä puuttui henkikirjoista. V.t. kaupunginkamreeri J. A. Söderström, jolta kamari sen jälkeen pyysi asiasta lausuntoa, huomautti m.m., että Helsingin kaupunkia varten olisi asetettava erityinen henkikirjoituskomissaari sekä että kaupunki olisi jaettava ruotuihin ja jokaiseen ruotuun ruotumieheksi asetettava kirjoitus- ja kielitaitoinen henkilö, joka toimittaisi henkikirjoituksen itse taloissa; ruotumiesten tulisi myöskin neuvottelevina jäseninä olla saapuvilla taksoituslautakunnan kokouksissa. Kamari antoi sen jälkeen kaupunginvaltuustolle esityksen, jossa se viitaten vuoden 1878 henkikirjoitusasetukseen alisti valtuuston harkittavaksi, oliko läänin kuvernööriltä anottava, että Helsingin pitäjän henkikirjoittaja vapautettaisiin toimittamasta henkikirjoitusta kaupungissa ja tämä tehtävä annettaisiin kuvernöörin valitsemalle erityiselle Helsingin kaupungin henkikirjoittajalle. Tämän tulisi myöskin olla saapuvilla suostuntatoimikuntain kokouksissa antamassa tarpeellisia tietoja sekä laatia niiden pöytäkirjat ja suostuntaluettelot. Koituisi epäilemättä hyödyksi kunnallisverotuksellekin, jos henkikirjoittaja saisi tehtäväkseen hoitaa kaupungin taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteerin tehtävät.

Kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ tämän asian valiokuntaan, johon tulivat²⁾ vtt Schauman, Brummer ja Heikel ja joka sittemmin antamassaan mietinnössä³⁾ m.m. lausui olevansa samaa mieltä kuin v.t. kaupunginkamreeri siitä, ettei henkikirjoituksessa ollut mahdollista päästä mihinkään täysin tyydyttävään tulokseen ilman että sen toimittamisessa otettiin käytäntöön täydellisesti muutettu järjestelmä. Huomattavasti parantaisi henkiluetteloen ylen suurta puutteellisuutta jo sekin, että tätä tarkoitusta varten asetettaisiin erityinen siihen sopiva henkilö. Kun valtio suoritti kaikki kustannukset henkikirjoituksesta maassa, valiokunta oli sitä mieltä, ettei kunnan suoranainen osallistuminen henkikirjoittajan palkan suorittamiseen saanut tulla kysymykseen. Koska kuvernööri valitsisi henkikirjoittajan ja koska taksoitus- ja tutkijalautakunnat itse saivat valita sihteerinsä, ei kaupunginvaltuusto myöskään voinut varmasti luvata, että häntä käytettäisiin näiden lautakuntain sihteerinä, vaikka voitiin otaksua, että jos henkikirjoittaja osoitti harrastusta ja taitoa tehtävissään, hän olisi itseohjeutettu puheena oleviin tehtäviin. Valiokunta oli laatinut läänin kuvernöörille annettavan esityksen ehdotuksen, jossa tarkemmin osoitettiin puutteellisesta henkikirjoituksesta aiheutuvat haitat ja joka päättyi anomukseen, että kuvernööri vuodesta 1880 lähtien määräisi erityisen siihen pätevän henkilön kaupungin henkikirjoittajaksi. Ehdotuksessa korostettiin samalla sen seikan sopivaisuutta, että kuvernööri valitsisi tämän henkilön paikkakunnan suostuntatoimikuntain sihteeriksi, ja pidettiin todennäköisenä, että hänet myöskin nimitettäisiin taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteeriksi; hänen palkkaetunsa voitiin niin ollen palkkaussääntöön sisältyvää palkkiota lukuun ottamatta arvioida yhteensä n. 3,000 markaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ valiokunnan ehdotuksen muutoksitta.

Taksoitusluetteloen monistus. Vt Moring ehdotti kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä, että kaupungin taksoitusluettelot vastedes painatettaisiin ja pidettäisiin sopivalla tavalla yleisön nähtävissä. Lähetet-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 15 §. — ²⁾ S:n s:n 38 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 2 §.

tyään ¹⁾ asian valmisteluvaliokuntaan valtuusto sen lausunnon mukaisesti päätti ²⁾ tosin evätä vtn Moringin ehdotuksen luetteloiden painatuksesta aiheutuvien kustannusten takia, mutta anoa maistraatilta, että se kehoitaisi taksoituslautakunnan sihteeriä antamaan hehtografoimalla monistaa taksoitusluettelot ja asettaa joitakin kappaleita niitä yleisiin huoneistoihin eri osiin kaupunkia, kuten lukusaleihin, kerhoihin, poliisivartiokonttoreihin y.m. paikkoihin, joissa ne joutuivat suurehkon yleisön nähtäviksi.

Kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpano. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä maistraatti huomautti, että maistraatilta voitiin vaatia vahingonkorvausta ja edesvastausta, jos valtuuston tekemä päätös, jonka maistraatti oli pannut täytäntöön ennen kuin se olisi saanut lain voiman, valituksen johdosta tuli oikaistuksi tai kumotuksi. Tämän johdosta ja viitaten vuoden 1873 kunnallisasetuksen 77 ja 78 §:ään maistraatti anoi, että valtuuston päätöksiä vastedes saatettaessa maistraatin tietoon täytäntöönpanoa varten samalla ilmoitettaisiin, milloin päätökset oli julkisesti luettu. Tämä oli tarpeen, jotta maistraatti siinä tapauksessa, ettei päätös vielä ollut saanut lain voimaa ja muutoksen hakeminen siihen, jos se sitä ennen pantiin toimeen, tulisi tarpeettomaksi, voisi lykätä päätöksen täytäntöönpanemisen, kunnes aika, jonka kuluessa kuvernöörille oli valitettava ja diariumitodistus jätettävä maistraattiin, oli kulunut umpeen, ja jos tällainen todistus oli maistraattiin annettu, kunnes päätös oli saanut laillisuuden.

Kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ⁴⁾ vtt Eneberg, Liljenstrand ja Dalström ja joka sai tehtäväkseen lausua mielenpiteensä siitä, mihin toimenpiteisiin valtuuston olisi ryhdyttävä maistraatin kirjelmän johdosta. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁵⁾ valiokunta m.m. huomautti, että punnittaessa kysymystä, tuliko valtuuston päätöksen saada lain voima ennen kuin maistraatti pani sen täytäntöön, oli ensi sijassa otettava huomioon päätettyjen toimenpiteiden laatu. Ei näet voinut kieltää, että valtuusto saattoi tehdä päätöksiä, jotka olivat sitä laatua, ettei niitä ollut heti pantava täytäntöön. Tähän kuuluivat ennen kaikkea päätökset toimenpiteistä, jotka suoranaisesti koskivat yksityisen kansalaisen oikeutta ja joita hänelle ei rahalla voinut korvata. Sitä vastoin oli paljon muita asioita, jotka koskivat kunnallishallintoa tai muuten olivat sen laatuista, että valitusajan päättymistä ei haitatta voinut odottaa. Tällaisten asiain suhteen tuntui kunnallisasetuskin, kuten m.m. 30, 59 ja 64 §:stä kävi ilmi, tarkoittavan, että maistraatti voi heti panna ne täytäntöön. Vastakkainen asetuksen hengen ja tarkoituksen tulkinta osoittautuisi käytännössäkin mahdottomaksi. Jos esim. joulukuussa tapahtuvien kaupunginvaltuutettujen ja hallinnollisten viranomaisten y.m. jäsenten vaalin tulisi saada lain voima tai tehtyjen valitusten tulosta olisi odotettava, ennen kuin vastavalitut saivat ryhtyä tehtäviään suorittamaan, jäisi kunta kuukausimääräksi vaille sekä päätöksiä tekeviä että hallintoa hoitavia viranomaisia, koska eroavilla ei ollut oikeutta eikä velvollisuutta jäädä toimiinsa pitemmäksi ajaksi kuin miksi heidät oli valittu. Samoin kunta olisi pitemmän tai lyhyemmän osan vuotta vailla laillisesti vahvistettua talousarviota, minkä johdosta rahatoimikamari ei voisi määrätä maksettavaksi mitään valtuuston talousarviota vahvistaessaan päättämiä menoja ja koko hallinto

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 4 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 9 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. helmik. 4 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

siis olisi lamassa. Kaikki mikä koski näitä tapauksia oli täydellisesti sovellettavissa muihinkin samanluontoisiin asioihin. Lain tulkinta, jonka seuraukset olivat tällaiset, ei voinut vastata lainsäätäjän tarkoitusta. Valiokunnan mielestä oli kunnallisasetuksen hengen ja kirjaimen mukaista, että kaikki raastuvankokouksen tai kaupunginvaltuuston tekemät päätökset, jotka koskivat yleistä kunnallishallintoa eivätkä arveluttavasti koskeneet yksityisen oikeuteen, oli heti pantava täytäntöön, ellei maistraatti kieltäytymisensä tueksi voinut viitata mihinkään niistä syistä, jotka mainittiin asetuksen 46 §:ssä. Koska kuitenkin aivan määrättyä rajaa ei voinut vetää niiden toimenpiteiden ja päätösten välille, jotka heti oli pantava täytäntöön, ja niiden, joiden suhteen oli odotettava valitusajan päättymistä, täytyi jäädä maistraatin arvostelun varaan, mitä menettelyä kulloinkin oli noudatettava. Valiokunta katsoi asiakseen lausua toivomuksen, että maistraatti tällöin noudattaisi sitä periaatetta, joka paraiten oli sopu- soinnussa kunnan todellisen edun kanssa ja edisti hallinnon säännöllistä kulkua. — Mitä tuli maistraatin anomukseen, että se samalla kuin valtuuston päätöksistä saisi ilmoituksen siitä, milloin ne oli julkisesti luettu, valiokunta huomautti, että näistä päätöksistä kunnallisasetuksen 40 ja ja 42 §:n mukaan oli annettava tieto maistraatille niin pian kuin ne oli tarkastettu ja julkista lukemista odottamatta. Sitä vastoin tuntui olevan paikallaan, että maistraatille annettiin kirjallinen ilmoitus siitä, milloin valtuuston pöytäkirjat oli julkisesti luettu. Valiokunta ehdotti, että valtuusto hyväksyen edellä esitetyt näkökohdat niiden mukaisesti vastaukseksi maistraatin kirjelmään lausuisi tämän käsityksensä asiasta.

Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä esitettiin ¹⁾ vtn von Bornin asiasta laatima kirjallinen promemoria, ja uudistetussa esittelyssä valtuusto hyväksyen hänen ehdotuksensa ja hyläten valiokunnan ehdotuksen päätti ²⁾ vastaukseksi maistraatin kirjelmään ilmoittaa, että valtuusto, joka kunnan puolesta oli vastuussa tekemistään päätöksistä ja niiden täytäntöönpanemisen seurauksista, pidätti itselleen oikeuden esiintyvissä tapauksissa ratkaista, oliko päätökset heti pantava täytäntöön, ja sen johdosta ystävällisesti kehoitti maistraattia vastedes niinkuin siihenkin asti antamaan viipymättä panna täytäntöön kaikki valtuuston päätökset paitsi niissä tapauksissa, jolloin valtuusto erityisesti toisin määräsi tai milloin maistraatti katsoi kunnallisasetuksen 46 §:n nojalla olevansa velvollinen kieltäytymään antamasta apuaan täytäntöönpanemiseen.

Luettelo jäljellä olevista valtuuston valiokunnista. Kaupunginvaltuustolle annettu sihteerin laatima luettelo valtuuston asettamista valiokunnista, jotka eivät olleet suorittaneet loppuun niille annettuja tehtäviä, ei antanut ³⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginvaltuuston kanslian henkilökunta. Valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ ottaa kansliaansa kuten siihenkin asti sihteerin ja notaarin, kummatkin helmikuun 1 p:stä 1879 samaan päivään v. 1880 ja 2,800 markan vuosipalkoin. Sen ohessa valtuusto otti sihteerikseen siihenastisen sihteerin, lakitieteenkandidaatti K. Th. Wege-liuksen. Koska siihenastinen notaari, ritarihuoneenkanslisti vapaaherra V. M. von Born oli ilmoittanut haluavansa erota, julistettiin notaarinvirka

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 3 §. — ²⁾ S:n 22 p. huhtik. 23 §. — ³⁾ S:n 14 p. tam-
mik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. tammik. 20 §.

haettavaksi ja siihen nimitettiin¹⁾ myöhemmin filosofianmaisteri K. F. Heikel.

Ilmoitus rahatoimikamarin kokouksista. Rahatoimikamari ilmoitti²⁾, että sen kokoukset kertomusvuonna pidettäisiin klo 6 i. p. joka perjantai tai pyhän sattuessa seuraavana arkipäivänä.

Rahatoimikamarin ohjesäännön 12 §:n tulkinta. Rahatoimikamarin esityksestä, joka koski sen ohjesäännön 12 §:n oikeata tulkintaa ja jonka valtuusto vuonna 1878 oli pannut pöydälle³⁾, valtuusto päätti⁴⁾ käsitöksenään lausua, että kamarin tuli valtuuston ratkaistavaksi alistaa kaikki kysymykset, jotka koskivat kaupungin omistaman käyttämättömän maan vuokralleantoa, samoin kuin myöskin kysymykset vuokraehtoien muuttamisesta vuokralauden kestäessä, mikäli muutokset merkitsivät poikkeamista niistä yleisistä perusteista, jotka valtuusto oli vahvistanut noudatettaviksi annettaessa vuokralle kaupungin maata tai jotka vaikuttivat oloihin vuokra-ajan päätyttyä.

Lausunto kaasuvalaistuksesta valaistusvuonna 1877—78. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin antaman kertomuksen kaasuvalaistuksesta kaupungissa valaistusvuonna 1877—78 kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli lähettänyt⁵⁾ valiokuntaan. Vuonna 1879 antamassaan mietinnössä tämä totesi, että Kaasuvalaistusosakeyhtiön mainittuna valaistusvuonna toimittama kaasu oli ollut ala-arvoista, sen valovoima kun oli ollut keskimäärin puolta normaalikynttilää heikompia kaupungin ja yhtiön välisessä sopimuksessa säädettyä normaalivalovoimaa, joka vastasi 12 määrätyn laatuista palavaa vahakynttilää. Valitettavasti sopimuksen määräykset tässä kohden kuitenkin olivat niin epämääräiset ja venyvät, että kaupungin juriidista oikeutta saada valaisuvoimaltaan tämän mukaista kaasua ei voinut pitää kiistattomana. Tämän johdosta ja kun toisaalta kaasuntarkastajan ja kutsuttujen asiantuntijain ja toisaalta yhtiön kesken käytiin neuvotteluja mainittuun sopimukseen tehtävistä muutoksista ja lisäyksistä, valiokunta ei katsonut voivansa muuta kuin ehdottaa, että valtuusto valittaen sitä, että Kaasuvalaistusosakeyhtiö puheena olevana valaistusvuonna oli toimittanut kaupungille kaasua, jonka valaisuvoima keskimäärin puolella normaalikynttilällä oli alittanut sopimuksessa määrätyn normaalivalovoiman, päättäisi, ettei tämän seikan tullut aiheuttaa toimenpidettä valtuuston taholta.

Asiaa esitellessä kaupunginvaltuusto teki⁶⁾ päätöksensä valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Todistus kaasumittareista. Sen johdosta että eräs puhuja eräässä kaupunginvaltuuston kokouksessa oli lausunut halventavan arvostelun Kaasuvalaistusosakeyhtiön kaasumittareista, insinööri E. L. Bergroth yhtiön puolesta vastaukseksi siihen antoi kaupunginvaltuustolle kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin todistuksen puheena olevista kaasumittareista. Asia ei antanut⁷⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kertomus kaasuvalaistuksesta valaistusvuonna 1878—79. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin antama kertomus kaasuvalaistuksesta kaupungissa valaistusvuonna 1878—79 ei antanut⁸⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 12 §. — ²⁾ S:n 14 p. tammik. 7 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 400. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. syysk. 34 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. syysk. 5 §.

Lausunto pakollisesta valaistuksen järjestämisestä työväenasuntotaloihin. Läänin kuvernööri oli yhteisen maistraatin kokouksessa ehdottanut, että voimassa olevaan poliisijärjestykseen lisättäisiin määräys, jolla sellaisten talojen omistajat, joissa asui suurehko määrä työläisluokkaan kuuluvia henkilöitä tai joista luovutettiin huoneita sellaisille henkilöille, sakon uhalla velvoitettaisiin niinä vuorokauden aikoina, jolloin se oli tarpeellista, poliisikamarin tarkempien määräysten mukaisesti ylläpitämään tyydyttävää valaistusta sisäänkäytävissä, portaissa sekä käytävissä ja muissa sellaisten huoneistojen yhteisissä etuhuoneissa. Maistraatin pyydettyä valtuuston lausuntoa tästä ehdotuksesta valtuusto lähetti ¹⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ²⁾ vtt Eneberg ja Lagerborg sekä insinööri E. L. Bergroth. — Valiokunta ei antanut lausuntoa vuoden varrella.

Uusi satamajärjestys. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ³⁾ vuonna 1878 kaupungin uuden satamajärjestyksen ehdotuksen ja lähetettyä sen tarkastettavaksi ja vahvistettavaksi senaatin talousosastoon saapui ⁴⁾ vuonna 1879 ilmoitus, että uusi satamajärjestys s.v. tammikuun 15 p:nä oli asianmukaisesti vahvistettu. Satamajärjestys oli sisällykseltään seuraava:

Helsingin kaupungin satamajärjestys.

(Asema: 60° 9' 42.8" pohjoista leveyttä, 1 t. 39' 49.2" itäistä pituutta Greenwichistä, laskettuna Helsingin tähtitornin keskimmäiseen torniin.)

1 §. Helsingin kaupungin satamapiirin rajana on etelässä Bäckholman pohjoisranta, Gustafssvärdin salmi, Värskärin, Harakan, Skiffer-, Flis- ja Ärtholman sekä Utterin eteläranta; lännessä Märholm, Gris- ja Råholm; idässä Kungsholman salmi, Kalvholman länsiranta, Blåbärslandin itäranta, Silversalmi, Granholma ja mannermaa.

Satamapiiriin kuuluvat seuraavat sisäsatamat:

a) Södernäsin ja Pohjoissatama, jotka käsittävät veden pohjoispuolella sitä linjaa, joka on vedetty Katajanokan kaakkoisesta kärkestä Vrakholman eteläpuolitse Blåbärslandin itärantaan;

b) Eteläsatama eliikkä vesi sisäpuolella linjaa, joka käy Katajanokan kaakkoiskärjestä Ryssän- ja Puolitiensaaren itärantaa, Långörnin pohjoisrantaa ja Harakan saaren pohjoisinta kärkeä myöten Kaivopuiston eteläisimpään kärkeen;

c) Ulriikaporin satama, johon kuuluu vesi sisäpuolella linjaa, joka käy Kaivopuiston eteläisimmästä kärkestä Skiffer- ja Flisholman pohjoisrantaa myöten mannermaahan Flisholman salmen kohdalla;

d) Sandvikin satama eli se vesi, joka on Munk-, Sand- ja Busholman etelärantain sisäpuolella, kuin myös Gräs-, Lapp-, Edes- ja Hummellahti.

Muu osa satamapiiriä on ulkosatama eli satamansuu (reddi).

2 §. Järjestystä satamapiirissä hoitavat satamakapteeni sekä hänen alaisensa satamamestari ja satamapalvelijat. Kaupungin satamakonttorissa kannettavat maksut debiteeraa omalla vastuullansa sitä varten otettu satamakonttorin kirjanpitäjä.

Satamakapteeni on ylimalkaan velvollinen tarkasti pitämään silmällä sekä tämän satamajärjestyksen että myöskin sen noudattamista, mitä kaupungin voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä on säädettynä ranta- ja satamasilloista, sekä näissä ilmaantuneita vikoja rahatoimikamarille ilmoittamaan niiden korjaamista varten; sinä aikana vuotta, jonka satamat ovat avoimna, olemaan satamakonttorissa Eteläsataman varrella saapuvilla kaikkina arkipäivinä klo 8—12 a.p. ja klo 4—6 i.p., elleivät muut virkatehtävät vaadi häntä olemaan muualla saapuvilla; pitämään silmällä, että määrättyin laiva-, lasti- ja muiden maksujen kanto oikein toimitetaan, sekä pitämään tarkkaa vaaria siitä, että satamapalvelijat joka aamu varhain, vuodenajan laadun mukaan, ovat satamissa saapuvilla, että yökajitsijat niihin säällisesti sijoitetaan, että palvelijat rehellisesti, ututterasti ja ketään loukkaamatta tekevät palvelus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 404. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 2 §.

tehtävänsä sekä muuten siivosti ja sävyisästi kohtelevat merenkulkijoita ja muita, joiden kanssa silloin joutuvat yhteyteen.

Satamamestarin, joka ynnä kaksi satamakontstaapelia sijoitetaan Södernäsiin, tulee pitää silmällä järjestystä sekä siellä olevassa satamassa että sen ympäristössä olevissa lastauspiireissä, kuin myös omalla edesvastauksellaan käyttää tätä satamajärjestystä ja muuten noudattaa niitä määräyksiä, joita satamakapteeni voipi hänelle erittäin antaa.

Kaupungin satamakonttorit pidetään merenkulkuajana ilmoitusten vastaanottamista varten avoinna joka arkipäivä klo 6:sta aamulla tai pimeämpänä vuoden aikana päivän valkenemisesta klo 6:een illalla, mutta maksujen kanto toimitetaan ainoastaan Eteläsataman varrella olevassa satamakonttorissa klo 8—12 a.p. ja klo 4—6 i.p. — Kun satamat ovat jäässä ja merenkulku lopetettu, pidetään Eteläsataman konttori avoinna klo 11—12 a.p.

3 §. Laivain eli alusten paitsi maalaisjaalain ja veneitten tulee ulkosatamaan tultuansa nostaa aluksen lippu ja pysyttää se ylhäällä siksi kuin ilmoitus tulosta on tehty kaupungin satamakonttorissa.

Eivät saa sota- eikä kauppalaivat eivätkä myöskään vähemmät alukset olla alalaan kutakin satamaa varten erikseen määrättyissä ja merkityissä kulkuväylissä. Eteläsatamassa rajautuu kulkuväylä: etelässä suoraan linjaan, joka on vedetty Pohjoisesta Makasiinikadusta Länsikajille asetetun punapallollisen merkkipatsaan kautta menevää suuntaa 23 syltä itäpuolitse Pohjois-Blekholmaa, sekä: pohjoisessa suoraan linjaan, joka on vedetty Kauppatorin koilliskulmasta torin viereiselle kajille asetetun viheriäspallollisen merkkipatsaan kautta menevää suuntaa 79 syltä eteläpuolitse Katajanokan eteläisintä kärkeä, joista merkeistä luotsilla tulee olla tarkka tieto. Muissa satamissa merkitään kulkuväylät sitä varten sijoitetuilla reimareilla.

Ahtauden ja esteiden välttämiseksi vähemmät alukset ovat ankkuriin pantavat sataman matalampiin osiin, ja veneellä varustettujen laivain pitää ankkuriin käymän vähintäänkin kahdenkymmenen sylen päähän rannasta tahi sillasta eivätkä saa sen jälkeen pitää venettä vedessä laivan perän takana.

Isommat alukset eivät saa mennä satamiin laitettuihin veneiden ja pursien säiliöihin eli valkamiin. — Katajanokan kanavan viereinen venevalkama on määrätty kruunun ja purjehdusseurain aluksille. Muut venevalkamat ovat aiotut etupäässä maalaisten aluksille, jotka kaupunkiin vievät ja myytävänä pitävät eläviä kaloja ja muita elatusaineita, kuin myös muille veneille ja pursille satamakapteenin jaon ja osoituksen mukaan.

Laivain päälliköt ovat kymmenen ja enintään viidenkymmenen markan sakon uhalla velvolliset katsomaan, että heidän laivansa kulkevat varovasti sisäsatamissa eivätkä suuremmalla nopeudella kuin yhden saksan peninkulman tunnissa, ja pitää kaikkein laivain mennä toistensa sivuitse vasemmalta eli paapuurin puolelta sekä myöskin muuten ja erittäinkin tulien pitämisen suhteen vaarinottaa, mitä keisarillisessa julistuksessa 6 p:ltä toukokuuta 1863 on säädetty.

Määräyksen antamista varten satamissa noudatettavasta järjestyksestä on sekä satamapäälliköillä että satamapalvelijoilla oikeus ennen tullikatsastustakin nousta tulleihin laivoihin.

4 §. Suorastaan ja viimeistäänkin neljänkolmatta tunnin kuluessa tulon jälkeen on laivapäällikkö velkapa kaupungin satamakonttorissa ilmoittamaan tulemisensa ja silloin kirjoittamaan nimensä konttorissa olevaan tulleiden laivain luettelokirjaan sekä sanomaan laivan nimen, asun (riggin), kotopaikan, vetoisuuden ja kulkusyvyyden, mistä se tulee, missä se on käynyt ankkuriin, mitä sen päälastina on, onko ja kuinka paljon ruutia, vuoriöljyä tahi muita tuleen räjähtäviä tahi tulenarkoja aineita laivassa, niin myös, onko kukaan laivalla olia tarttuvassa taudissa, jossa tapauksessa päällikkö olkoon velvollinen huolta pitämään, että sairas älköön laivasta lähtekö, ennenkuin hänet viedään sairashuoneeseen. — Samanlainen velvollisuus on kaikissa soveltuviissa kohdissa myöskin veneenkuljettajilla.

Kaupungin satamakonttorissa tehdystä ilmoituksesta annetaan ilmoituksen teki-jälle siitä todistus, johon myös kirjoitetaan se paikka, johon hän on saanut oikeuden ankkuriin panna tahi kiinnittää laivan tahi veneen. Joka kerta kun laivapäällikkö tahi veneenkuljettaja haluaa muuttaa osotettua paikkaa tahi satamapäälliköt sen määräävät, merkitään se uudestaan todistukseen. Tästä todistuksesta maksetaan niiden laivain puolesta, jotka tullikamarissa suoriutuvat, viisikolmatta penniä ja niiden laivain ja veneitten puolesta, jotka harjoittavat saaristoliikettä, kymmenen penniä. Niille veneille, jotka eivät maksa satamarahaa, ei ole semmoinen todistus tarpeen.

Semmoisen höyrylaivan päällikön, joka tekee säännöllisiä matkoja kaupunkiin, on määrätty ilmoitus tehtävä ainoastaan ensi kerralla, kun hän vuoden kuluessa höyrylaivalla kaupunkiin saapuu, taikka, jos laiva on ollut talvea kaupungin satamassa, ennenkuin ensimmäinen lähtö tapahtuu. Jos purjehdusaikana jokin muutos laivan vetoisuudessa sattuisi, pitää ilmoitus siitä viipymättä satamakonttoriin tehtämän.

Kun höyrylaivan pitää voimassa olevan asetuksen mukaan tehdä näytepurjehdus ja olla semmoisen katselmuksen alainen kuin matkustajain kuljetusta varten on säädetty, tulee päällikön ennen matkalle lähtemistä satamakapteenille näyttää katselmuksmiesten antama todistus.

Laivan tahi veneen oleskellessa kaupungin satamain alueella älköön laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja välttäytykö antamasta niitä tietoja, joita satamapäälliköt itse tahi satamapalvelijain kautta häneltä vaativat.

Jos laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja jättää tässä pykälässä olevat määräykset täyttämättä tahi jos hän on antanut vääriä ilmoituksia, sakotettakoon viidestä kolmeen kymmeneen markkaan; jos tuleen räjähtäviä tahi tulenarkoja aineita salataan, olkoon sakko kahteensataan markkaan asti.

5 §. Luvatta ei saa laskea kaupungin kajin eli satamasillan viereen.

Laskemasijan neuvovat satamapäälliköt, ja tulee jokaisen laivan, joka kajin eli satamasillan viereen laskee, käyttää riihulttia tahi huilaria; älköön kuitenkaan pidättimiksi pantako semmoisia esineitä, joista kaji eli silta voipi turmeltua. Päällikkö, jonka laiva on kiinnitettynä kajiin tahi laituriin tahi johonkin paikkaan sisäsatamissa, on velvollinen tarpeen vaatiessa tahi satamapäällikköin niin määrättyä viemään ulos ankkurin sekä vetämään sisään liivaritangon, puteljonit, veneet, täävertit eli kattimet ja muut laivanrunгон ulkopuolelle pistävät irtonaiset osat.

Jos laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja asettuu aluksineen vääraan satamaan taikka päällikkö kiinnittää laivan venevalkamain suulle ilman satamapäällikköjen lupaa tahi siirtää laivansa neuvotusta paikasta luvattomalle sijalle, sakotettakoon kymmenen ja enintään sata markkaa sekä muutetakoon laivan tahi veneen sillä uhalla, että se muutoin hänen kustannuksellansa ja edesvastauksellansa toimitetaan; jos laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja niskottelee täyttämästä, mitä hänelle semmoisen siirtämisen suhteen määrätään, olkoon satamakapteenilla tahi satamamestarilla valta itse länän ollessansa irti heittäätä tahi katkaisuttua laivan tahi veneen kiinnitystouvit tahi rantapitimet. Vastatkoon myös laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja kaikesta tulleen vahingon.

Höyrylaivoille, jotka kaupunkiin tekevät säännöllisiä matkoja, näytetään joka vuosi merenkulun alkaessa määrätty laskemapaiikat sitä myöten kuin tila sallii, joihin paikkoihin niiden on purjehdusaikana käyminen, ellei erityinen syy vaikuta muutettua järjestelyä.

6 §. Jos laivanpäällikkö tahtoo ottaa tahi purkaa lastia kaupungin kajin eli satamasillan vieressä, ilmoittakoon sen kaupungin satamakonttorissa, jossa hänelle neuvotaan se paikka, missä se saa tapahtua, kuin myös tarpeelliset määräykset annetaan.

Siinä järjestyksessä kuin semmoinen ilmoitus on tapahtunut olkoon laivanpäällikkö oikeutettu sitä myöten kuin tila sallii käymään kajin eli satamasillan luo ja lastausta tahi purkamista toimittamaan. Jos laivan lastin havaitaan olevan senlaatuista, että voidaan peljätä sen pitemmällä oloajalla pilautuvan, niin semmoiselle laivalle katsomatta aikaisempiin satamakonttorissa tehtyihin ilmoituksiin osotettakoon purkupaikka. Semmoisten aineitten purkamista tahi lastausta, joista lähtee pahaa hajua tahi vahingollista pölyä, niinkuin sonnasta, kalkista, kivihiilistä y.m., ei saa tehdä muissa kuin siihen erittäin määrättyissä paikoissa.

Lastia purkaessa tahi ottaessa kaupungin kajin eli satamasillan vieressä pitää laivan asettua niin, että viepi mitä vähemmän tilaa, ja on lastaus ja purkaminen toimitettava niin joutuisasti kuin suinkin mahdollista on. Jos sitä toisen laivan vahingoksi viivytetään, olkoon satamapäälliköillä oikeus käskää huolenpitämätön pois sillä tavoin kuin 5 §:ssä määrätään ja antaa paikka toiselle. Niin pian kuin purkamisen on toimitettu, on laiva, jos ei sitä heti ruveta lastaamaan, ulonnettava kajista eli sillasta niin kauas, ettei ahtautta eikä haittaa synny; ja vaikka lastaus hetikin tapahtuisi, saakoot satamapäälliköt, kun ahtauden estäminen niin vaatii, neuvoa toisen, vaikkapa etäisemmänkin paikan, johon laiva sitten on viipymättä siirrettävä sillä uhalla kuin 5 §:ssä on sanottu. Lastauksen loputtua on laiva heti vietävä pois sisäsatamista.

7 §. Laivalla, jossa on enempi kuin kaksikymmentä naulaa ruutia tahi muuta räjähdysainetta taikka enempi kuin satakaksikymmentä kannua petroolia, naftaa tahi muita helposti tuleen syttyviä öljyjä, pitää ulkosatamaan tullessa olla punainen

lippu isoon mastoon nostettuna ja laiva siinä ankkuriin pantaman niin, että se aina on vähintäänkin yhden kaapelimitan päässä rannasta ja muista laivoista.

Yllämainittuja ja muita tulenarkoja aineita purettaessa ja lastattaessa, jota kaupungin satamakonttorista luvan saatua ja poliisikamarissa ilmoitettua saadaan toimittaa ainoastaan satamansuulla tahi sitä varten erittäin määrättyssä paikassa, on laivanpäällikön ja veneenkuljettajan velvollisuus tarkasti noudattaa niitä varanpiteitä ja käytösohjeita, joita 14 p:nä elokuuta 1866 annetun keisarillisen asetuksen ja muiden tähän asiaan nähden voimassa olevain asetusten mukaisesti satamapäälliköt tahi kaupungin poliisi hänelle ilmoittaa.

Sen rikkomisesta, mitä tässä ylempänä on säädettyinä, sakotetaan viidestäkymmenestä kahteensataan markkaan, aina virhetyön laatua myöten.

8 §. Tavarain vastaanottaja on velkapää pois korjaamaan puretut tavarat sitä myöten kuin purkaminen tapahtuu ja viimeistäänkin kolmen päivän kuluessa sen päättymisestä. Muuten ei saa kajien ja satamasiltain ympärillä olevilla käytävillä lastaus- tahi purkutavaroita säilyttää.

Jos mainittua aikaa kauemmaksi kajeille tahi satamasilloille taikka sinne meneville ajoradoille jätetään tavarain, rakennusaineitten tahi muun kaluston varastoja, on satamapäällikköjen asiana korjauttaa ne pois ja panettaa soveliaaseen paikkaan omistajan kustannuksella. Jos ei talteen otetun tavarain omistajaa voida löytää, saa maistraatti yön ja vuoden kuluttua sen jälkeen kuin siitä on kuulutettu kaupungin kirkoissa ja ilmoituksella kolme kertaa maan virallisissa sanomalehdissä, myyttää tavarain julkisella huutokaupalla ja siitä keräytyviä rahoja, sittenkun on vedetty pois kaikki kustannukset, käyttää sen mukaisesti kuin laki säättää löytämisestä ja löytökalusta. Jos talteen otettu tavara havaitaan senlaatuiseksi, että se kauemman aikaa säilytettynä pilautuisi, tapahtukoon myyminen kiireimmiten.

Kaikkinainen hevosella kulkeminen satamasilloilla muussa tarkoituksessa kuin tavarain ja höyrylaiva-matkustajain kuljetusta varten on tapaturmain estämiseksi kielletty.

Jos tämän pykälän määräyksiä rikotaan, sakotetaan viidestä kahteenkymmeneen markkaan.

Jos kaji tahi silta turmellaan raskaiden tavarain pudottamisella tahi painavalla säilytyksellä taikka muulla tavoin, palkitkoon syyllinen kaiken siitä tulleen vahingon.

9 §. Jokainen olkoon kielletty painolastia viskaamasta satamiin tahi niihin meneviin suuväyliin tahi niitä ympäröiville rannoille taikka sitä purkamasta muualle kuin satamapäällikköjen ilmoittamaan paikkaan.

Vuorokauden pimeänä aikana ei painolastia saa purkaa eikä lastata muutoin kuin luotettavan henkilön silmällä pitäessä, jonka satamapäälliköt siihen määräävät ja jolle laivanpäällikkö maksaa viisikymmentä penniä tunnilta.

Kun painolastia, hiiliä, tiiliä ja muita semmoisia aineita, joiden karikkeet saattavat mataloittaa tahi soaista satamaa, puretaan tahi lastataan taikka toisesta laivasta tahi veneestä toiseen muutetaan, tulee laivanpäällikön tahi veneenkuljettajan käyttää luukkuseiliä tahi puukourua sekä muuten vaarinottaa tarkoituksenmukaisia varanpiteitä.

Rikkoja ja karikkeita lastista, kajutasta, keittiöstä taikka tilkityksestä, tukkimisesta, raaputuksesta tahi mistä muusta toimituksesta tahansa ei saa pois viskata eikä koolle panna satamapiiriin, vaan ovat ne kokoon kerättävät ja vietävät satamapäällikköjen siihen osoittamaan paikkaan.

Puutavarain sievistystä (justeerausta) tahi muuta sahausta saapi tehdä ainoastaan satamapäällikköjen siihen valitsemissa paikoissa, ja pitää siinä tulevat karikkeet pois viettämän sekä paikka työn loputtua siivottaman.

Kuolleita kaloja, lihan- tai kalansuolavettä taikka muita aineita, joista voi tulla pahanhajuista lemua tahi likaisuutta, ei saa viskata sisäsatamiin.

Eläinten vuotain ja karvain puhdistamista, väritavarain ja lankain pesemistä sekä vaatteiden pesua ei saa toimittaa muualla kuin sitä varten määrättyissä paikoissa ja niihin laitetuilla pesulaitureilla.

Jos joku tätä vastaan rikkoo, sakotettakoon viidestä kahteensataan markkaan ja olkoon, jos painolastia on aluksesta viskattu tahi puutavarain sahauksesta tahi sievityksestä tulleita karikkeita paikalle jätetty, velvollinen korjaamaan viskatut tahi jätetyt aineet pois sen uhalla, että se muuten hänen kustannuksellansa tehdään.

Uiminen kaupungin sisäsatamissa muualla kuin sitä varten erittäin osoitetuissa paikoissa on viiden ja enintään viidenkolmatta markan sakon uhalla kielletty.

10 §. Tulipalon estämiseksi on jokainen kielletty:

1) laivoissa tahi veneissä, jotka ovat kaupungin kajien tahi satamasiltain varsilla

taikka vähemmän kuin kolmenkymmenen sylen päässä niistä tahi toisesta aluksesta, tekemästä valkeata, ennenkuin satamakapteeni ilmoituksen jälkeen on katsastuttanut tulipesän; jos tämä nähdään olevan siinä kunnossa, että sitä ilman vaaraa sopii käyttää, ja jos lastina ei ole tulenarkoja aineita, niinkuin ruutia, öljyä, pikeä, tervaa, heiniä, olkia, pellavia, hamppuja tahi muuta sellaista, antakoon satamakapteeni luvan tulenpitoon katsastetussa pesässä kello viidestä aamusella kello kymmeneen iltasella sillä ehdolla, että tuhan ottamista varten on ja käytetään soveliaista kannellista metallipönttöä sekä aluksen kannella pidetään vahtia auringon laskusta sen nousuun asti, josta luvasta kahden markan maksulla saadaan purjehdusvuoden loppuun voimassa oleva todistuskirja, joka vaadittaessa on näytettävä sataman ja kaupungin poliisille; näiden säännösten alaisia eivät kuitenkaan ole höyrylaivat;

2) palavaa suojatonta kynttilää pitämästä laivan kannella tahi avonaisessa veneessä kaupungin satamissa;

3) aluksessa keittämästä öljyä, tervaa, pikeä, harpoissia ja muita helposti tuleen syttyviä aineita;

4) ilman satamapäällikköjen luvatta ampumasta laukauksia sisäsatamissa olevasta laivasta tahi veneestä taikka kajilta.

Sen rikkominen, mitä tässä ylempänä on määrätty, rangaistaan sakolla kahdestakymmenestä kahteensataan markkaan ja velvollisuudella kaiken syntyneen vahingon palkittamiseen.

11 §. Kaupungin viranomaiselta lupaa saamatta alkoon kukaan satamain alueelle rakentako laitureita ja paalustoja eli duc-d'albeja tahi laittako kiviarkkuja ja muita upotuksia taikka lyökö paaluja ja vaajoja, kahdenkymmenen ja enintään sadan markan sakon uhalla ynnä velvoituksella purkaa ja poistaa tehty laitos.

12 §. Jos havaitaan jonkun laivan, proomun tahi veneen matalalle käyneen tahi uponneen satamapiirissä, annattakoon satamakapteeni päällikölle tahi omistajalle käskyn aluksen poiskorjaamiseen niin pian kuin mahdollista on. Jos käsky ei totella taikka päällikköä tahi omistajaa ei voida tavata, pitääköön maistraatti satamakapteenin siitä ilmoitettua asianmukaista tointa aluksen poissaattamisesta omistajan tahi päällikön kustannuksella; ja sakotettakoon niskottelijaa kymmenestä sataan markkaan ja olkoon myös alus aina panttina sanotusta satannuksesta ja sakosta, joiden suorituksiksi se, kun omistajaa tahi päällikköä ei tunneta, käytettäköön siinä järjestyksessä kuin 8 §:ssä on tavarasta säädetty.

13 §. Laivan saa vapaasti talvenpitoon panna ulkosataman alalle, kuitenkin vaarinottamalla, ettei tavallisia talviteitä suljeta, mutta sisäsatamiin ainoastaan luvan hankittua satamakapteenilta.

Veneet ovat talveksi maalle vedettävät ja pois vietävät tahi pantavat sitä varten osotetuille sijoille.

Venevalkamiin saa satamakapteenin määräyksen mukaan talveksi jättää kalasumppuja elävinä kalain säilyttämiseksi.

14 §. Ne satama- ja muut maksut, jotka liikennetaksan mukaan kannetaan satamakonttorissa, ovat suoritettavat, ennenkuin mihinkään purkamiseen tahi lastaamiseen ruvetaan, josta kuitenkin ovat poikkeuksena yli kahden vuoden satamassa maanneet ja myös ainoastaan korjailua varten sinne tulleet laivat, jotka suorittavat maksunsa ennen poislähtöään.

Jos joku laiminlyö tahi kieltäytyy määrätyssä järjestyksessä satamakonttoriin suorittamasta säädettyjä veromaksuja, pantatkoon satamakapteeni tahi se, joka maksunkannon toimittaa, niskottelijan taikka aluksen tahi veneen omaisuutta niin paljon kuin harkinnan jälkeen katsotaan vastaavan puheena olevia maksuja.

Jos on syytä epäluuloon, että laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja on aluksessaan olevaa lastia ilmoittaessaan vilpillisesti menetellyt ja sanonut vähemmän olevan kuin hän muassaan kuljettaa, olkoon päällikkö velvollinen niin hyvin sallimaan lastin tutkimisen ja sitä tehtäessä väkinensä apuna olemaan kuin myös, jos vilppiä tahi kavallusta huomataan, palkitsemaan kantomiehen vaivat viidellä markalla sekä sitä paitsi suorittamaan kaksinkertaiset maksut koko lastista.

Laivoja alkoon tullikamarissa ulossuorittako, ennenkuin päällikkö näyttää kuitin kaupungin satamakonttoriin täydellisesti suoritetuista maksuista.

15 §. Satamakontstaapeli, joka on suorittanut hyväksytyn näytteen asianomaisen luotsiastopäällikön ja satamakapteenin edessä, on oikeutettu satamakapteenin käskystä luotsaamaan laivoja satamapiirin alalla neljän markan palkkiosta itsekustakin luotsauksesta samassa satamassa ja kuudesta markasta, kun luotsaa satamasta toiseen.

16 §. Vaikka tosin etupäässä kaupungin satamakonttorin päällikköjen ja palvelijain asiana on tarkasti silmällä pitää tämän satamajärjestyksen noudattamista ja sitä

vastaan tehtyjä rikoksia laillisen kanteen alaisiksi ilmoittaa, älkööt kuitenkaan kaupungin viskaalit ja poliisi olko vapautetut velvollisuudesta katsoa, että kaikki vaarinotetaan, mitä satamajärjestyksessä on säädettyinä järjestyksen, turvallisuuden ja siisteyden edistämiseksi; jota paitsi heidän tulee ilmoituksen saatuaan antaa satamapäälliköille kaikkea sitä virka-apua, jota nämä virkansa vuoksi saattavat tarvita.

Laivanpäälliköt ja veneenkuljettajat olkoot velvoitetut tottelemaan satamapäällikköjen ja satamapalvelijain viranteossansa antamia määräyksiä.

Tässä satamajärjestyksessä olevain määräysten rikkomiset tulevat niissä tapauksissa, joissa ei ole eri edesvastausta säädettyinä, viiden ja enintään sadan markan sakon alaisiksi, jota paitsi syyllisen pitää korvata kaikki vahinko; ja ovat sekä laiva ja vene että tavara aina panttina niin sakosta kuin vahingonpalkkiostakin, ellei muuta vakuudeksi panna.

Rikokset satamajärjestyä vastaan ovat kunkin asian eri laadun mukaan kaupungin maistraatissa tahi asianomaisessa tuomioistuimessa esille otettavat, tutkittavat ja tuomittavat. Sakot, joihin satamajärjestyksen mukaan tuomitaan, menevät tasajakoon ilmiantajain ja kaupungin kassan välillä sekä ovat maksuvarain puutteessa suoritettavat sillä tavoin kuin laissa ja asetuksissa on uhkasakoista säädettyinä.

17 §. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusmiehet ottavat satamakapteeniksi merimiehenammattiin perehtyneen miehen.

Satamamestarin ja satamakonttorinkirjanpitäjän ottavat niinkään kaupunginvaltuusmiehet rahatoimikamarin ehdotuksesta, joka sitä ennen kuulee asiassa satamakapteenin mieltä.

Vahtimestarit ja satamakonstaapelit ottaa rahatoimikamari satamakapteenin ehdotuksesta.

Satamakapteeni, satamamestari ja satamapalvelijat pitävät virantoimituksessaan tummansinisestä verasta tehtyä virkatakkia, jossa on kaupungin vaakunalla varustetut keltaiset metallinapit; sitä paitsi käyttävät satamakapteeni ja satamamestari virkamiesmerkkiä lakissa sekä satamapalvelijat ankkurimerkkiä sekä lakissa että rinnan vasemmalla puolella.

18 §. Tätä satamajärjestyä on rahatoimikamarin toimesta tarpeellinen kappalemäärä ruotsin, suomen, venäjän, saksan ja englannin kielillä painosta julkaistava ja halvasta hinnasta yleisön saatavana pidettävä, erittäinkin satamakonttorissa

Uusi vaivaishoito-ohjesääntö. Vtn Schaumanin esityksen¹⁾ johdosta, joka koski uuden ohjesäännön aikaansaamista kaupungin vaivaishoidolle, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ asettaa valiokunnan laatimaan tällaisen ohjesäännön ehdotusta. Valiokunnan jäseniksi valittiin³⁾ vt Schauman, kunnallisneuvos O. Høijer, laamanni A. F. Jansson, kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg ja lääketieteentohtori H. Ö. L. Holsti.

Valiokunta antoi kertomusvuonna mietintönsä⁴⁾, johon liittyi ehdotus uudeksi vaivaishoito-ohjesäännöksi. Ehdotusta laatiessaan valiokunta oli ensi sijassa ottanut huomioon sen muuttuneen aseman, jonka köyhäinhoito oli saanut uuden kunnallisasetuksen tultua voimaan, sekä ne ahtaamat rajat, jotka maaliskuun 17 p:nä 1879 annettu yleinen vaivaishoitoasetus määräsi köyhäinhoidon toiminnan tarkoitukselle ja laajuudelle. Tärkeimmät muista valiokunnan voimassa olevaan ohjesääntöön ehdottamista muutoksista koskivat vaivaishoitojohtokunnan kokoonpanoa, kaupungin jakoa vaivaishoitopiireihin ja palkattujen tarkastusmiesten asettamista. Sen sijaan että vaivaishoitojohtokuntaan siihen asti oli kuulunut seitsemäntoista jäsentä, joista kaksitoista oli ollut valittuja ja viisi itseoikeutettuja, nim. suomalais-ruotsalaisen seurakunnan kirkkoherra ja ensimmäinen kappalainen, poliisimestari tai hänen apulaisensa sekä molemmat köyhäinlääkärit, valiokunta ehdotti, että vaivaishoitohallitukseen, minkä nimityksen valiokunta oli ottanut käytäntöön vaivaishoitojohtokunnan sijaan, kuuluisi puheenjohtaja ja kuusi jäsentä, kaikki kaupunginvaltuuston valitsemina,

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 1 p. huhtik. 4 §. — ³⁾ S:n 22 p. huhtik. 28 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22.

minkä ohessa kirkkoherralla tai hänen sijaisellaan olisi oikeus ottaa osaa hallituksen neuvotteluihin ja päätöksiin. Siihenastinen jako kymmeneen vaivashoitopiiriin, joita kutakin valvoi joku hallituksen jäsenistä, olisi lakkautettava ja hallituksen jäsenet vapautettava piiriasiamiehen aikaa vievästä ja useinkin epämiellyttävästä työstä. Sen sijaan olisi palkkava tarpeellinen määrä, aluksi vähintään kaksi tarkastusmiestä, joiden palkka lähivuosina olisi yhteensä 1,200 tai 1,500 markkaa ja joiden kesken hallitus jakaisi kaupungin tarkastuspiireihin.

Mietintöä ei vuoden varrella esitelty kaupunginvaltuustolle.

Tyytymättömyyttä köyhäinavustuksia koskeviin vaivashoitotohtokunnan päätöksiin. Sen jälkeen kun oli ilmaistu tyytymättömyyttä vaivashoitotohtokunnan päätöksiin, joilla ent. aliupseerilta I. Kandelinilta ¹⁾, työmiehenleski H. S. Revelliltä ²⁾, työmies J. F. Reiniltä ²⁾, työmiehenleski H. S. Lindströmiltä ²⁾, työmiehenpoika A. A. Erikssonilta ³⁾ ja savenvalajanleski M. S. Lindqvistiltä ⁴⁾ oli evätty heidän anomansa köyhäinavustus, johtokunta alisti mainitut päätökset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi. Valtuusto päätti ensimmäisestä tapauksesta ilmoittaa johtokunnalle, että valtuusto ei katsonut tehtäväkseen käsitellä kyseistä asiaa, koska aliupseeri Kandelinilla ei ollut laillista kotipaikkaoikeutta kaupungissa; muissa viidessä tapauksessa valtuusto vahvisti johtokunnan päätöksen.

Kunnallisen sairaanhoidon ohjesääntö ja aluelääkärien uusi johtosääntö. Terveyslautakunnan laatiman kaupungin yleisen sairaanhoidon järjestys-sääntöehdotuksen kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli lähettänyt ⁵⁾ lausunnon saamiseksi valiokuntaan, minkä ohessa valtuusto oli kehoittanut vaivashoitotohtokuntaa antamaan lausunnon asiasta suoraan valiokunnalle. Mainitun johtokunnan annettua sen jälkeen valiokunnalle lausunnon ⁶⁾, jossa ehdotettiin muutoksia useihin terveyslautakunnan ehdotuksen pykäliin, valiokunta vuonna 1879 antoi valtuustolle mietintönsä ⁶⁾. Valiokunta toi siinä esiin m.m., että terveyden- ja sairaanhoitoa varten jo oli olemassa kolme asianmukaisesti vahvistettua johtosääntöä, nim. terveyslautakunnan, kaupunginlääkärien ja aluelääkärien johtosäännöt, minkä tähden kokonaista 43 pykälää käsittävä uusi sääntö tuntui liian laajalta. Järjestyssääntöehdotuksen tarkastus osoittikin sen sisältävän useita määräyksiä, jotka jo sisältyivät mainittuihin johtosääntöihin ja sen tähden olivat tarpeettomia, sekä joukon yksityiskohtia koskevia määräyksiä, jotka valiokunnan mielestä oli jätettävä lääkärien tai terveyslautakunnan harkinnan ja ratkaisun varaan. Kun tällä lautakunnalla, johon kuului valittuja luottamusmiehiä, muuten oli jotenkin laajat valtuudet, ei näyttänyt olevan syytä rajoittaa sen toimivaltaa ja sitoa sen käsiä. Pikemminkin valiokunta oli sitä mieltä, että jo olemassa olevien säännösten lisäksi tarvittiin vain joitakin harvoja, joissa määrättäisiin sairaanhoidon yleiset periaatteet, varsinkin mikäli ne koskivat kaupungin taloutta sekä lääkärien tehtävien jakoa ja laajuutta; terveyslautakunnan asiaksi olisi sen sijaan jätettävä niiden tarkempien määräysten antaminen, joita saavutettu kokemus ja erityiset asianhaarat voivat aiheuttaa. Valiokunta oli sen tähden laatinut kokonaan uuden, 14 pykälää käsittävän ehdotuksen, jossa nimitys »ohjesääntö» oli vaihdettu vaatimattomampaan »säännöt»-sanaan ja joka oli tarkoitettu ainoastaan edellä mainittujen johtosääntöjen täydennykseksi. Tästä ehdotuksesta

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 2 §. — ³⁾ S:n s:n 3 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. marrask. 13 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 406. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6.

valiokunta sen ohessa osittain vaivaishoitojohtokunnan lausunnon mukaisesti oli poistanut erinäisiä terveyslautakunnan ehdottamia periaatteellisia määräyksiä, jotka olivat ilmeisessä ristiriidassa kyseisiä johtosääntöjä vastaan tai omiansa lisäämään kunnan velvollisuuksia sairaanhoidon alalla ja siis myös sen aiheuttamia kustannuksia. — Valiokunta ehdotti, että valtuusto hyväksyisi sen ehdotuksen kunnallisen sairaanhoidon säännöiksi ja lähettäisi sen läänin kuvernööriin vahvistettavaksi.

Mietintöä ensimmäistä kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa asian terveyslautakuntaan, jonka tuli ottaen huomioon mietinnössä lautakunnan aikaisempaa ehdotusta vastaan esitetyt muistutukset laatia uusi suppeampi ehdotus joko kaupungin yleisen sairaanhoidon ohjesäännöksi tai vain aluelääkärien johtosäännöksi.

Sen jälkeen kun terveyslautakunta tämän johdosta oli antanut kaupunginvaltuustolle uuden, 11 pykälää käsittävän ehdotuksen ²⁾ kaupungin yleisen sairaanhoidon ohjesäännöksi sekä ehdotuksen ³⁾ kaupungin aluelääkärien johtosäännöksi ja työjärjestykseksi, kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ nämä molemmat ehdotukset muutamin pienehköin muutoksin, minkä ohessa valtuusto päätti alistaa ensiksi mainitun ehdotuksen kuvernööriin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Myöhemmin saapui ⁴⁾ ilmoitus, että kuvernööri marraskuun 12 p:nä oli vahvistanut ohjesäännön, joka oli sanamuodoltaan seuraava:

Helsingin kaupungin kunnallisen sairaanhoidon ohjesääntö.

1 §. Kunnallisen sairaanhoidon tarkoituksena on hankkia maksutonta lääkärin-apua semmoisille kaupungissa ja siihen yhdistetyllä alueella asuville tahi siellä oleskeleville henkilöille, jotka eivät itse kykene kustantamaan itsellensä tuollaista apua ja joita ei sitä varten myöskään käy neuvominen kääntymään julkisen laitoksen, isäntäin, työnteettäjain eikä sukulaisten puoleen; niin myös sairaiden sijoittamisella kunnan tahi yleiseen sairaalaan estää tarttuvain tautien leviämistä ja hankkia tarpeellista hoitoa niille varattomille sairaille, jotka eivät sitä voi saada asunnoissansa.

2 §. Lääkkeitä kaupungin kustannuksella määrätessään ei lääkäri saa mennä yli sen, mikä tarpeeseen on välttämätöntä, ja pitää hänen määräyksissään muutoinkin noudattaa tarpeellista säästäväisyyttä. Sairaiden hoitamisesta kunnan sairaalassa olkoon sama sääntö voimassa; vapaata sairassijaa älköön annettako, paitsi kun on todellinen tarve, älköönkää sairaita sairaalassa pidettäkö kauempaa kuin heidän terveyttymisekseen on tarpeellista.

3 §. Jos lääkärin mielestä täytyy kaupungin kustannuksella määrätä lääkkeitä tahi muuta, mitä sairaanhoitoon tarvitaan, on hänen lääkemääräykseen kirjoitettava se seikka sekä sairaan (sen vanhempain, holhoojan) nimi, ammatti ja asunto; ellei hänellä itsellään ole tarpeellisia tietoja sairaan ulkonaisista olosuhteista, pitää hänen neuvoa hankkimaan määräyksen hyväksyminen vaivashoidolta. Ainoastaan kun lääkäri katsoo tarpeen vaativan erinomaista joutuisuutta, saa hän sellaista tietoa oomatta antaa lääkemääräyksen kaupungin kustannuksella.

Tuollaisista lääkemääräyksistä syntyneet laskut on asianomaisen lääkärin tarkastettava, ennenkuin ne annetaan vaivashoidon suoritettaviksi.

Maksuttomia lääkkeitä saavat myös kaupungin vakinaisen palokunnan alipäälliköt ja miehistö sekä heidän perheensä, mutta kulut niistä suoritetaan palolaitoksen käytettäväksi sitä varten osotetuista varoista.

Kaupunginvankilassa oleville vangituille henkilöille annettaviin lääkkeisiin nähdän menetellään asiasta voimassa olevain yleisten asetusten mukaan.

4 §. Jos lääkäri katsoo olevan tarpeellista muuttaa sairas henkilö sairaalaan, antakoon siitä todistuksen ynnä osotuksen johonkin sairaanhoitolaitokseen sekä tar-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 4 §. — ²⁾ Painettu ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 3 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 10 §.

peelliset tiedot henkilöstä ja taudin laadusta; pitääköön myös huolen muuttamisen toimeenpanosta, kun sitä yhteisen hyvän vuoksi on vaadittu.

5 §. Kaupungin kuumesairaala (kunnan julkinen sairaala) on tarkoitettu äkillisten, etenkin kulkutaution ja tarttuvien taudintapausten hoitoa varten. Vaivaistalon sairaalaan sitä vastoin otettakoon kovempaa pitkittävää tautia sairastavia, sairaalahoidon tarpeessa olevia henkilöitä. Suuremman yleisen kulkutaudin liikkeessä saa kaupunginvaltuustomiesten suostumuksella tästä järjestyksestä poiketa.

6 §. Sairaanhoidosta kuumesairaalassa suoritetaan kaupunginvaltuustomiesten terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta määräämä maksu, kuitenkin että potilas sopivan määräjän kuluttua on oikeutettu saamaan vapaasijan. Sairaalaan pääsemiseksi vaaditaan, että sairaalla on joko isännän, työntteettäjän tahi muun tunnetun henkilön antama sitoumus maksun suorittamisesta taikka papinkirja ja kaupungin vaivaihoidon antama varattomuudentodistus; alköön kuitenkin äkillisessä kovassa taudintapauksessa tahi kulkutaudin liikkeessä, niin myös kun sairas ilmeisesti on hädänalaisessa tilassa, näitä määräyksiä pidettävä ehdottomina.

Toiseen kuntaan kuuluvia henkilöitä otettakoon johonkin kaupungin sairaalaan ainoastaan hätätilassa, kun taudin tarttuvaisuus sitä vaatii tahi kun muulla tavoin ei ole heille sopivaa hoitoa hankittavissa; kuitenkin on korvaus semmoisesta sairaanhoidosta, niinkuin yleisestä sairaanhoidosta voimassa oleva asetus määrää, aikanaan velottava asianomaisesta paikasta. Samoin menetellään niihin henkilöihin nähden, jotka ovat oikeutetut saamaan sairaanhoitoa kruunun, yleisen laitoksen tahi yksityisen henkilön kustannuksella.

7 §. Kun taudintapauksen laatu niin vaatii, niinkuin mielenvian kohdatessa, vaikeammissa leikkauks- tahi muissa erikoishoitoa vaativissa tapauksissa, hankittakoon asianomaisen lääkärin antaman todistuksen nojalla kaupungin kustannuksella sairaalle sija jossakin muussa, kunnalle kuulumattomassa sairaanhoitolaitoksessa; ja pitää siinä tapauksessa vaivaihoidon sairaan varallisuusoloja tutkittuansa kirjallisesti sitoutua maksamaan sairaanhoidotulot.

8 §. Taloudenhoidon ja kirjanpidon toimittamista, niin myös ruuanpitoa ja sairaiden vaalimista varten kuumesairaalassa on terveydenhoitolautakunnan asia johtosääntönsä 13 § 1 mukaan ottaa mies- tahi naispuolinen taloudenhoitaja, ruuanpitäjä ja tarpeellinen määrä sairaanhoitajattaria sekä tarkemmin määrätä näiden henkilöiden palvelustehtävät.

9 §. Asianomaisten lääkärin tulee toiminnastansa pitää täydellistä, terveydenhoitolautakunnan hyväksymän kaavakkeen mukaista luetteloa eli päiväkirjaa ja kultakin kuukaudelta näyttää se tahi ote siitä siinä tarkoituksessa kuin terveydenhoitolautakunnan johtosäännön 8 §:ssä mainitaan sekä useamminkin, kun terveydenhoitolautakunta niin vaatii, antaa ilmoitus hoidetuista sairaista samoin kuin havaitsemastansa yleisestä terveydentilastakin. Heidän tulee myös helmikuun kuluessa vuosittain antaa terveydenhoitolautakunnalle kertomus ynnä summittaisote edellisen vuoden päiväkirjasta.

10 §. 1 §:ssä mainituille, niin myös kaupunginvankilassa ja kaupungin sairaaloissa oleville henkilöille, antavat maksutonta lapsenpäästöapua kaupungin palvelukseen asetetut pätevät kättilöt, joita terveydenhoitolautakunta niin monta ja sillä palkalla kuin kaupunginvaltuustomiehet terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta määräävät ottaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan toimen oltua neljatoista päivää julistettuna haettavaksi; ja on näiden toimensa täyttämässä noudatettava terveydenhoitolautakunnan antamia määräyksiä.

11 §. Terveydenhoitolautakunnan asiana on tämän ohjesäännön ja voimassa olevain johtosääntöjen mukaisesti ryhtyä tarpeellisiin, kunnallista sairaanhoitoa koskeviin toimenpiteisiin.

Tämän yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ antaa terveyslautakunnalle tehtäväksi painattaa vahvistetun ohjesäännön, mutta sitä ennen hankkia kuvernööriin vahvistuksen myöskin valtuuston hyväksymälle aluelääkärien johtosäännölle ja työnjaolle.

Suomalaisen reaalkoulun perustaminen. Vt Malmgren ehdotti²⁾ kaupunginvaltuustolle osoittamassaan esityksessä, että kaupunginvaltuusto anois senaatilta, että valtion kustannuksella perustettaisiin neliluokkainen reaalkoulu, jonka opetuskieli olisi suomi ja joka toimisi joko erillisenä

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 10 §. — ²⁾ S:n 18 p. maalisk. 3 §.

oppilaitoksena tai jo täydellisesti järjestetyn kaupungin ruotsalaisen reaali-koulun suomalaisena rinnakkaisosastona. Valtuusto lähetti ¹⁾ asian ruotsalaisen reaalikoulun kouluneuvostoon, joka kuitenkin ei antanut asiasta lausuntoa kertomusvuoden kuluessa.

Kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1876 kaupungin kansakoulujen ohjesääntöä tarkastamaan asettama valiokunta ²⁾ oli vuonna 1878 antanut ³⁾ valtuustolle mietintönsä ⁴⁾ ynnä yksityiskohtaisesti perustellun ehdotuksen kansakoulujen uudeksi ohjesäännöksi. Tähän ehdotukseen valiokunta m.m. oli voimassa olevan ohjesäännön §§:iin 67—70 sisältyvien kouluneuvostojen koskevien määräysten sijaan ottanut uusia määräyksiä, jotka tarkoittivat kouluneuvostojen korvaamista palkatuilla piiritarkastajilla, joiden tehtävänä oli valvoa, etteivät lapset kunnan alueella kasvaneet saamatta opetusta lukemisessa, kirjoituksessa ja laskennossa. Valiokunnan ehdotuksesta oli kansakoulujohtokunta sittemmin lähettänyt valtuustolle sekä oman lausuntonsa että kansakoulujen opettajiston lausunnon.

Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä vuonna 1879 kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ palauttaa sen mainittuun valiokuntaan kehoittaen sitä antamaan lausunnon niistä muistutuksista, joita kansakoulujohtokunta ja opettajisto lausunnoissaan olivat esittäneet valiokunnan ehdotuksen johdosta. Valiokunta antoi sen jälkeen valtuustolle uuden mietinnön ⁶⁾, jossa kosketeltiin näitä muistutuksia. Tähän mietintöön liittyi johtaja C. G. Borgin ja kansakoulutarkastajan, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin esittämä vastalause, jossa nämä puolsivat kouluneuvostolaitoksen säilyttämistä.

Uudessa esittelyssä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, samalla kuin se kouluneuvostojen suhteen yhtyi vastalauseen esittäjän kantaan, antaa kysymyksen uuden kansakouluohjesäännön aikaansaamisesta tällä kertaa raueta ja toistaiseksi ainoastaan kehoittaa kansakoulujohtokuntaa ehdottamaan, mitä muutoksia ja lisäyksiä sen mielestä oli tehtävä voimassa olevan ohjesäännön yksityisiin pykäliin. Myöskään valiokunnan ensimmäisessä mietinnössään tekemä ehdotus, että Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anottaisiin kansakouluviran vahvistuskirjan karttapaperista suoritettavan maksun poistamista tai alentamista, ei antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Pahantapaisten lasten hoito. Kaupungin kansakoulujen uutta ohjesääntöä ⁸⁾ koskevan kysymyksen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ antaa valiokunnalle tehtäväksi ehdottaa toimenpiteitä pahantapaisten ja kansakouluista erotettujen lasten hoidon järjestämiseksi. Valiokunnan jäseniksi valittiin ⁹⁾ vtt Donner ja Heikel sekä kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg. — Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden aikana.

Marian turvakodin hallinto. Pientenlastenkoulujen johtokunta oli maistraatille ilmoittanut haluavansa luovuttaa Marian turvakodiksi nimitetyn pientenlastenkoulun hallinnon kunnan tehtäväksi. Jättäessään asian kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi maistraatti ehdotti, että mainittu pientenlastenkoulu alistettaisiin kansakoulujohtokunnan johtoon ja tälle johtokunnalle uskottaisiin myöskin sen varojen hoito. Tämän johdosta

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 5 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 195. — ³⁾ S:n s. 407. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16 v:ta 1878. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 11 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 11 §. — ⁸⁾ Ks. ylemp. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 2 §.

kaupunginvaltuusto ensin ¹⁾ lähetti asian viimeksi mainittuun johtokuntaan ja sittemmin ²⁾ tämän ilmoitettua voivansa ottaa koulun valvonnan tehtäväkseen ainoastaan jos se muutettiin tavalliseksi alakansakouluksi, valiokuntaan, johon tulivat ³⁾ vtt Charpentier ja Donner sekä rovasti F. W. G. Hjelt.

Mietinnössään ⁴⁾ tämä valiokunta ensin antoi selvityksen laitoksen synnystä, taloudesta ja järjestelystä. Aloitteen sen perustamiseen olivat tehneet maistraatti ja kaupungin vanhimmat, jotka vuonna 1842 kruununperillisen, suuriruhtinas Alexander Nikolajevitschin käytyä kaupungissa tämän vierailun muistoksi olivat myöntäneet kaupunginkassan yksityisistä varoista 1,500 hopearuplaa rahastoksi, jonka varoilla oli perustettava pientenlastenkouluja tai yleisiä turvakoteja työväenluokkaan kuuluvien varattomien vanhempien lapsille, ja sen lisäksi järjestäneet varain keräyksen tähän tarkoitukseen. Huoneiston hankkimiseksi laitokselle ostettiin vuonna 1845 korttelissa n:o 88 sijaitseva Ison Roobertinkadun talo n:o 14, jossa koulu avattiin vuonna 1847. Koulua ylläpidettiin sittemmin lahjoitetuin ja kerätyin varoin. Tärkein lisäys näihin saatiin siten, että maistraatti kaupungin vanhinten ehdotuksesta vuonna 1856 päätti, että kuutena lähinnä seuraavana vuonna kannettaisiin 50 hopeakopeekan vuotuinen maksu veroäyriä kohden ja siten kerättäisiin n. 9,000 hopearuplan suuruinen rahasto, jonka koroilla koulun jatkuva olemassaolo turvattaisiin. Rahastossa oli vuoden 1878 päätyttyessä varoja Smk 49,863: 70. — Laitos, jonka nimenä vuodesta 1857 lähtien oli ollut Marian turvakoti, käsitti kaksi osastoa, lastentarhan ja pientenlastenkoulun, joihin kumpaankin otettiin enintään 30 lasta, edelliseen vähintään 4- ja enintään 7-vuotiaita, jälkimmäiseen enintään 8-vuotiaita. Opetuksesta huolehtivat johtajatar ja apulaisopettajatar, joilla vapaan asunnon ja halkojen lisäksi oli palkkaa Smk 800: — ja 360: — vuodessa. Kun niiden lahjoitusten tarkoituksena, joita toisaalta porvaristo, toisaalta yksityiset henkilöt olivat tehneet Marian turvakodin hyväksi, oli ollut laitoksen ylläpitäminen alaikäisten, 4—6 tai 7 vuoden ikäisten lasten hoitoa ja kasvatusta varten, valiokunta ei katsonut laitoksen muuttamisen alakansakouluksi käyvän päinsä. Siten koituisivat varat, jotka oli lahjoitettu edellä mainitun laatukselle hyväntekeväisyyslaitokselle, tosiasiassa kunnan verovelvollisten jäsenten hyväksi, näiden velvollisuus kun näet oli ylläpitää riittävästi kansakouluja. Tällainen uudestijärjestely oli sitäkin vähemmän paikallaan, kun pyrkijäin suuri lukumäärä oli osoittanut laitoksen täyttävän todellisen tarpeen. Se tosiasiassa, että ylemmän osaston perustaminen turvakotiin jo merkitsi poikkeamista alkuperäisestä ohjelmasta, ei suinkaan ollut syy, joka olisi oikeuttanut jatkamaan edelleen samalla tiellä. Päinvastoin valiokunta uskoi, että pientenlastenkoulujen johtokunta, jos sille siitä huomautettiin, oli valmis ryhtymään toimenpiteihin järjestääkseen laitoksen tarkemmin antajain tarkoituksia vastaavaksi. Koska siis turvakodin toiminnan uudestijärjestely valiokunnan mielestä ei voinut tulla kysymykseen, ei kunnalla myöskään näyttänyt olevan syytä laajentaa ennestäänkin kyllin laajaa hallintopiiriään ottamalla hoitoonsa mainittua laitosta, varsinkaan koska sitä varten oli olemassa oma hallintoelin, joka vuosikymmeniä menestyksellisesti oli hoitanut tehtävänsä. — Ajatellen laitoksen hyödyllistä toimintaa nousevan polven hyväksi ja sen

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ S:n 20 p. toukok. 2 §. — ³⁾ S:n s:n 11 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

niukkoja varoja valiokunta kuitenkin ehdotti, että kaupunginvaltuusto lupaisi laitoksen talon kunnossapitokustannuksiin toistaiseksi enintään 600 markan suuruisen vuotuisen avustuksen, minkä ohessa pientenlastenkoulujen johtokunta velvoitettaisiin antamaan valtuustolle vuosikertomukset laitoksen toiminnasta sekä tilit sen tuloista ja menoista.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ eväten ehdotuksen Marian turvakodin ottamisesta kaupungin haltuun pyytää pientenlastenkoulujen johtokuntaa jatkuvasti huolehtimaan turvakodin hallinnosta sekä samalla kehoittaa sitä siinä tapauksessa, että yksityiset lahjoitukset laitoksen hyväksi lakkasivat eivätkä sen tulot riittäneet peittämään juoksevia menoja, tekemään valtuustolle esityksen tilapäisen avustuksen myöntämisestä kaupungin varoista, niin että laitoksen rahastoon sijoitetut varat eivät alittaneet silloista määräänsä. Samalla valtuusto päätti uudistaa kaupungin vanhinten aikaisemmin lausuman toivomuksen, että sille vuosittain annettaisiin selonteko turvakodin tilasta ja toiminnasta.

Muutoksia rakennuskonttorin johtosääntöön. Rahatoimikamarin esityksen erinäisten muutosten tekemisestä rakennuskonttorin johtosääntöön kaupunginvaltuusto lähetti²⁾ vuonna 1877 asetettuun valiokuntaan³⁾, joka oli antanut lausunnon alkuperäisestä mainitun johtosäännön ehdotuksesta. Sen ohessa valiokunta oikeutettiin tarpeen vaatiessa täydentäytymään ja jos sitä pidettiin tarpeellisenä, ehdottamaan johtosääntöön kamarin ehdottamien lisäksi muitakin muutoksia.

Valiokunnan mietintöä ei annettu kertomusvuoden kuluessa.

Rakennusjärjestyksen tarkastus. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa arkkitehti C. Th. Höijerin y. m. kuvernööriille lähettämän kirjelmän johdosta, joka sisälsi voimassa olevan, kesäkuun 9 p:nä 1875 annetun kaupungin rakennusjärjestyksen tulkintaa ja soveltamista koskevia muistutuksia, valtuusto vuonna 1878 oli asettanut⁴⁾ valiokunnan asiaa valmistelemaan.

Valiokunta antoi vuonna 1879 mietintönsä⁵⁾, johon liittyi sen laatima ehdotus kuvernööriille annettavaksi lausunnoksi. Siinä korostettiin ensiksi rakennusjärjestykseltä vaadittavan yksinkertaisen, selvän ja täsmällisen sanamuodon tärkeyttä. Sen vaatiminen oli sitäkin oikeutetumpaa, kun yksinkertaisen rahvaan miehen tuli voida käsittää tämänlaatuisen asetuksen määräykset ja se kosketteli yksityisen kansalaisen kenties tärkeimpiä taloudellisia etuja. Se tosiasiassa, että ennakkotapauksina oli olemassa korkeimman oikeuden päätöksiä erinäisten pykäläin tulkinnasta, oli osaltaan todistuksena asetuksen epäselvyydestä ja oli sitäkin valitettavampaa, koska näitä päätöksiä ei yleisesti tunnettu ja yleisön piti kysymyksissä, jotka niin läheisesti koskivat omistusoikeutta, voida saada selville oikeutensa ja velvollisuutensa julkaistusta laista etsimättä sitä arkistossa säilytettyistä asiakirjoista. Rakennusjärjestyksen päätarkoituksena ei ollut säännöstellä yksityistä rakennustoimintaa, vaan paremminkin suoda yksityiselle niin laaja toimintavapaus kuin oli mahdollista vaarantamatta sitä, mitä yleiseltä kannalta oli vaadittava rakenteiden kestävyyyden takamiseksi, tulenvaaran ehkäisemiseksi ja terveydellisten epäkohtien ja kaupunkia rumentavien rakennusten välttämiseksi. Tämän mukaisesti oli rakennusjärjestyksessä tarkasti vältettävä kaikkia sellaisia määräyksiä,

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 312. — ⁴⁾ S:n s. 407. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

joita nämä yleiset näkökohdat eivät nimenomaan tehneet tarpeellisiksi. Että tätä periaatetta ei ollut noudatettu voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä, kävi selvästi ilmi niistä pykälistä, joita vastaan kuvernöörille annettu kirjelmä oli kohdistettu. — Ehdotuksessa tarkastettiin sen jälkeen kyseisiä pykäläiä, 9, 15, 17, 23, 24, 26, 27, 28, 42 ja 43 §:ää, ja hyväksyttiin pääpiirteittäin mainitussa kirjelmässä esitetyt näkökohdat. Myöskin sen menettelyn, joka molemmissa viimeksi mainituissa pykälissä määrättiin noudatettavaksi anottaessa lupaa uudisrakennuksen teettämiseen tai rakennuksen muutokseen, katsottiin kaipaavan yksinkertaistamista. Tuntui riittävän, jos uudisrakennusten ja tärkeähköjen rakennusmuutosten piirustukset tarkasti kaksi, mahdollisesti kolme siihen valittua taitavaa ja jäävitöntä ammattimiestä joiden tuli huolehtia siitä, etteivät piirustukset olleet ristiriidassa rakennusjärjestyksen määräysten kanssa, ja tutkia suunniteltujen rakennusten sekä rakenne että sijoitus ja ulkoasu. Jos nämä katselmusmiehet eli rakennustarkastajat hyväksyivät piirustukset, tuli rakennustöihin saada heti ryhtyä. Nämä rakennustarkastajat, joiden päätöksestä tuli voida valittaa maistraattiin, kuvernöörille ja senaatin talousosastoon, olisi myös velvoitettava valvomaan, että työt suoritettiin vahvistettujen piirustusten mukaisesti, ja oikeutettava, milloin siihen havaittiin olevan syytä, sallimaan pienehköjä poikkeuksia näistä. — Valiokunnan lausuntoehdotuksessa päädyttiin siihen käsitykseen, että kaupunginvaltuusto katsoi pikaisiin toimenpiteihin olevan ryhdyttävä koko rakennusjärjestyksen laatimiseksi uudelleen.

Sen jälkeen kun valiokunnan mietintö oli julkaistu painosta ¹⁾, kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ sen laatiman lausuntoehdotuksen lisäten siihen toivomuksen, että rakennusjärjestyksen 9 ja 15 §:ää valiokunnan ehdottamalla tavalla selventävä asetus julkaistaisiin niin pian kuin mahdollista riippumatta siitä, koska uusi rakennusjärjestys saatiin laadituksi ja vahvistetuksi kaupungille.

Myöhemmin senaatin siviilitoimituskunta kuvernöörille lähettämässään kirjelmässä kehoitti kaupunginvaltuustoa, jos se halusi voimassa olevan rakennusjärjestyksen muuttamista, tekemään siitä senaatille uuden ehdotuksen. Tämän johdosta valtuusto antoi ³⁾ uudelle valiokunnalle, johon valittiin ⁴⁾ vtt Heimberger, Dalström ja Grönqvist, laamanni A. F. Jansson ja arkkitehti C. Th. Höijer, tehtäväksi yksissä neuvoin kaupunginarkkitehdin kanssa laatia ehdotuksen kaupungin uudeksi rakennusjärjestykseksi ja jo sitä ennen ehdottaa valtuustolle, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jotta voimassa olevan rakennusjärjestyksen 9 ja 15 § saataisiin selvennetyiksi.

Uusi valiokunta antoi tämän mukaisesti ensin mietinnön ⁵⁾ tehtävänsä viimeksi mainitusta osasta ja ehdotti siinä, että kaupunginvaltuusto tekisi senaatille perustellun esityksen erinäisten lisäysten vahvistamisesta mainittuihin pykäliin; valiokunta oli laatinut ehdotuksen täksi esitykseksi. Ehdotettu lisäys 9 §:ään sisälsi määräyksen siitä, että pihamaan pituutta ja leveyttä mitattaessa välimatkat oli laskettava seinästä seinään ottamatta lukuun pienehköjä ulkonemia, kuten vähäisiä, seinättömiä, katoksellisia tai katoksettomia portaita, kellarineteisiä, parvekkeita ja sellaista. 15 §:ään taas ehdotettiin määräykseen, jonka mukaan tontille, jolla oli puurakennus,

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 2 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 1 §. — ³⁾ S:n 2 p. toukok. 10 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. toukok. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

oli jätettävä rakentamaton avonainen ala pitkin viereisen tontin rajaa, tehtäväksi lisäys, että tällaiselle avonaiselle alalle tai muulle samalla tontilla olevalle puurakennusten väliselle alalle ja vanhojen puurakennusten tilalle sai teettää kivirakennuksia.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan esitysehdotuksen.

Samaan valiokuntaan lähetettiin²⁾ vielä v. t. kaupungininsinööriin F. O. Ehrströmin tekemä esitys, että vahvistettaisiin tarkemmat määräykset noudatettavaksi likavesikaivoja rakennettaessa, jotta saataisiin ehkäistyksi kiinteiden kappaleiden kulkeminen niistä kaupungin viemärikanaviin.

Valiokunta ei kertomusvuoden kuluessa antanut lausuntoa viimeksi mainitusta esityksestä enempää kuin pääkysymyksestäkään.

Tähtitorninmäen rakennuskiellon kumoaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 senaatille antamassaan lausunnossa puoltanut³⁾ läänin kuvernöörin tekemää esitystä, että keisarillisessa käskykirjeessä vuodelta 1846 annettu kiello, jonka mukaan tulisijallisia rakennuksia ei saanut rakentaa sille lisäalueelle, joka oli Tähtitorninmäestä liitetty VII kaupunginosan korttelin n:o 100 tontteihin, kumottaisiin. Vuonna 1879 maistraatti ilmoitti⁴⁾ senaatin kumonneen mainitun kiellon.

Teurastamon järjestyssääntö ja sakkomääräykset. Rahatoimikamarin vuonna 1878 kaupunginvaltuuston pyynnöstä laatimaa ehdotusta, joka koski suunnitellussa yksityisessä teurastamossa todetuista laiminlyönneistä suoritettavien sakkojen asteikon vahvistamista, valtuusto ei ollut käsitellyt loppuun⁵⁾ mainittuna vuonna. Kun asia vuonna 1879 otettiin ratkaistavaksi, valtuusto päätti⁶⁾ hyväksyen kamarin ehdotuksen puolestaan määrätä mainittujen sakkojen asteikon 25—500 markaksi.

Sen jälkeen kun rahatoimikamarin ja kymmenen kaupungin teurastajamestarin kesken oli saatu aikaan alustava sopimus mainitun teurastamon perustamisesta ja käytöstä, kamari kaupunginvaltuustolle osoitetussa esityksessä toi esiin, että lopullisen sopimuksen tekeminen kaupungin ja näiden teurastajain välillä ensi sijassa edellytti, että valtuuston aikaisemmin hyväksymälle laitoksen järjestyssäännölle⁷⁾ ja edellä mainituille sakkomääräyksille hankittiin vahvistus. Tämän johdosta valtuusto päätti⁷⁾ anoa läänin kuvernööriltä vahvistusta puheena olevalle järjestyssäännölle ja sakkomääräyksille.

Koska kuvernööri kuitenkin kieltäytyi vahvistamasta valtuuston hyväksymää järjestyssääntöä ilman muutoksia, valtuusto antoi⁸⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi ottaen huomioon kuvernöörin esittämät muistutukset laatia ja lähettää valtuustolle uuden ehdotuksen teurastuslaitoksen järjestyssäännöksi. — Tämä ehdotus ei saapunut valtuustolle kertomusvuoden kuluessa.

V. t. vesijohtohallituksen toimikauden pidentäminen. V. t. vesijohtohallituksen ilmoitettua, että sen toimikausi päättyi vuoden 1879 umpeen mennessä, kaupunginvaltuusto, joka piti välttämättömänä, että mainittu hallitus toimisi toistaiseksi, päätti⁹⁾ maistraatilta anoa, että maistraatti kehoittaisi hallituksen jäseniä hyväntahtoisesti jatkamaan toimintaansa mainitun hallituksen jäseninä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 2 §. — ²⁾ S:n 4 p. marrask. 11 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 408. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11 p. maalisk. 2 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—75 kert. s. 338. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 4 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 1. p. huhtik. 13 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. marrask. 12 b §. — ⁹⁾ S:n 16 p. jouluk. 13 §.

Hyväksytyjä virkaeronhakemuksia. Insinööri H. Th. Tallqvistille kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ anomuksesta eron kaupungininsinöörinvirasta heinäkuun 1 p:stä lukien.

Samoin myönnettiin ²⁾ filosofianmaisteri G. V. Vaseniukselle anomuksesta ero kansankirjaston ja lukusalin johtajanvirasta vuoden 1880 alusta lukien. Sen ohessa valtuusto päätti olla täyttämättä johtajanvirkaa, kunnes laitos oli muutettu jo rakennettavaksi päätettyyn ³⁾ uuteen taloon, vaan ainoastaan kehoittaa kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaa julistamaan mainitun viran sijaisuuden haettavaksi.

Kaupunginkamreerin vaali. Kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ kaupunginkamreeriksi filosofianmaisteri S. E. Kullhemmin, jota rahatoimikamari oli tähän virkaan nimitettäväksi puoltanut.

Toisen kaupunginkirjanpitäjän vaali. Toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ v. t. toisen kaupunginkirjanpitäjän, senaatin ylim. kamarikirjurin K. A. Runsténin, jota rahatoimikamari oli virkaan puoltanut ⁶⁾.

Sörnäsän satamamestarin vaali. Sörnäsän satamamestariksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ merikapteeni W. A. Svenssonin, jota rahatoimikamari oli virkaan nimitettäväksi puoltanut.

Kaupungininsinöörin vaali. Kaupungininsinööriksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁸⁾ v. t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin, jota rahatoimikamari oli virkaan nimitettäväksi puoltanut ⁹⁾.

Rakennuskonttorin kirjanpitäjän vaali. Rakennuskonttorin kirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁰⁾ konttorin v. t. kirjanpitäjän, koneenkäyttäjä G. R. Hallin, jota rahatoimikamari ja kaupungininsinööri olivat virkaan nimitettäväksi puoltaneet.

Kunnalliskalenterin julkaiseminen. Vtn Heikelin tekemän ehdotuksen vuoden 1879 kunnalliskalenterin julkaisemisesta kaupunginvaltuusto lähetti ¹¹⁾ valmisteluvaliokuntaan, joka kuitenkin ei vuoden varrella antanut siitä lausuntoaan.

Kaupungin asemakartan hankkiminen. Vtn Lagerborgin ja Sanmarkin tekemän esityksen, että kaupunginvaltuuston kansliahuoneeseen hankittaisiin suureen mittakaavaan laadittu kaupungin asemakartta, johon oli merkittävä kaikki vesijohtoputket ja viemärijohdot, valtuusto lähetti ¹²⁾ valmisteluvaliokuntaan. Asiaa ei kuitenkaan otettu lopullisesti käsiteltäväksi vuoden varrella.

Lausunto kovasta ajosta kaduilla ja yleisillä paikoilla suoritettavasta sakosta. Läänin kuvernöörin ehdotettua yhteisen maistraatin kokouksessa, että voimassa olevaan poliisijärjestykseen lisättäisiin määräys, että kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla oli 5—25 markan sakon uhalla kielletty ajamasta vieterittömillä ajoneuvoilla muuten kuin hiljaista käyntivauhtia, paitsi kuljetettaessa palokalustoa ja vettä tulipalon aikana, maistraatti kuvernööriin lausuman toivomuksen mukaisesti lähetti asian kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Tämän johdosta valtuusto päätti ¹³⁾ lausunnossaan puoltaa mainitun sisältöisen säännöksen antamista.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 13 §. — ²⁾ S:n 18 p. marrask. 10 §. — ³⁾ Ks. s. 20 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 3 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. lokak. 22 §. — ⁶⁾ S:n s:n 14 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. toukok. 12 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. jouluk. 22 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. jouluk. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. syysk. 13 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. tammik. 14 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. toukok. 10 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. jouluk. 12 §.

Anniskeluosakeyhtiön paloviinan vähittäismyynti- ja anniskelu-oikeus. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa Helsingin anniskeluosakeyhtiön maistraatille esittämästä anomuksesta, että yhtiölle vuosiksi 1880 ja 1881 myönnettäisiin samat anniskelu- ja vähittäismyyntioikeudet kuin sillä oli ollut vuosina 1878 ja 1879, valtuusto päätti ¹⁾ maistraatille annettavassa lausunnossa ilmoittaa puolestaan kannattavansa anomusta.

Lausuntoja muiden väkijuomien paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeudesta. Maistraatin lähetettyä kaupunginvaltuustolle lukuisia anomuksia, jotka koskivat poltettujen tai tislattujen koti- tai ulkomaisten väkiviinatarvaimien paitsi paloviinan sekä sellaisista aineista valmistettujen juomien vähittäismyyntioikeutta, valtuusto päätti ²⁾ lausunnon saamista varten lähettää anomukset valiokuntaan, johon myöskin myöhemmin saapuvat samanlaiset anomukset oli lähetettävä niitä edeltäkin valtuustolle esittelemättä. Tämän valiokunnan jäseniksi valittiin ³⁾ vtt Schauman, Malmgren ja Svensson, ylikontrollööri E. E. Qvist ja valtionkonttorin tirehtööri C. G. Borg; viimeksi mainitun sijaan, joka oli ilmoittanut esteen, tuli kuitenkin valiokunnan jäseneksi ilman erityistä vaalia vt Liljenstrand, joka vaalissa oli saanut lähinnä suurimman äänimäärän. Myöhemmin valiokuntaan vttn Svenssonin ja Liljenstrandin pitkällisen esteen takia valittiin ⁴⁾ lisäjäseniksi vtt Tallgrén ja Heimberger.

Ensimmäisessä lausunnossa valiokunta teki selvää niistä periaatteista, joita sen mielestä oli noudatettava käsiteltäessä puheena olevan laatuksia vähittäismyyntioikeutta koskevia kysymyksiä. Tällainen oikeus oli myönnettävä ainoastaan nuhteettomille ja hyvämaineisille henkilöille, joiden henkilökohtaiset ominaisuudet antoivat siveelliset takeet siitä, että he, vaikkakin vapautettuina siitä valvonnasta, joka oli säädetty paloviinan vähittäismyyntille, eivät väärinkäyttäneet oikeuttaan myymällä terveydelle vahingollisia väkiviina- ja paloviinasekoituksia. Tämän mukaisesti ei myöskään valiokunnan mielestä samalle henkilölle ollut myönnettävä oikeutta vähittäiskauppaan useammassa kuin yhdessä huoneistossa, eikä tätä oikeutta missään tapauksessa saanut luovuttaa tai vuokrata toiselle henkilölle. Jotta kyseinen kauppa ei kokonaan välttäisi julkisuutta ja järjestyksellisen huomiot tai olisi kiusaukseksi työväenluokalle ja maalaisväestölle, valiokunta sen lisäksi piti tarpeellisenä määrätä yleiseksi periaatteeksi, että myyntihuoneistot eivät saaneet sijaita kaupungin laidoilla eikä viertoteiden varsilla, ei myöskään suurehkojen työpajain ja tehtaiden läheisyydessä. Valiokunta huomautti edelleen, että eräät hakijat tätä asiaa koskevien vuoden 1873 asetuksen 51 ja 55 §:n mukaisesti olivat ilmoittaneet aikovansa harjoittaa väkijuomakauppaa sitä varten erotetussa huoneistossa, toiset sitä vastoin muita tarkoituksia varten avoimena pitämässään kauppapuodissa. Kaupunginvaltuusto voi valiokunnan mielestä siitä huolimatta ottaa käsiteltäväkseen viimeksi mainittujen anomukset, koska maistraatin asia oli valvoa, että myyntihuoneistot olivat järjestetyt voimassa olevien määräysten mukaisesti. — Valiokunnan annettua lausunnot ⁵⁾ useimmista vuoden varrella saapuneista hakemuksista valtuusto päätti, useimmissa tapauksissa valiokunnan ehdo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 18 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 11 §. — ³⁾ S:n 4 p. helmik. 4 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. syysk. 38 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 10 §, 25 p. helmik. 10 §, 21 p. maalisk. 1 §, 1 p. huhtik. 7 §, 2 p. toukok. 3 §, 16 p. syysk. 15 §, 4 p. marrask. 7 § ja 9 p. jouluk. 15 §.

tuksen mukaisesti, puolestaan hyväksyä ne anomukset, jotka seuraavat toiminimet ja henkilöt olivat tehneet, nimittäin: kauppaliike Luther & Rudolph ¹⁾, kauppiaat N. Pletschikoff ¹⁾, J. H. Wickel ¹⁾, P. Popoff ¹⁾, V. R. Kåhlman ¹⁾, W. Ahlfors ¹⁾, F. E. Ekberg ¹⁾, A. A. Pihlgren ¹⁾, H. J. Hildén ¹⁾, J. A. Sittnikoff ¹⁾ ja A. Johansson ¹⁾, merikapteenin tytär F. Claësson ¹⁾, kauppiaat J. Koroleff ¹⁾, B. Tallberg ¹⁾, F. Koroleff ¹⁾ ja Th. Holmström ¹⁾, kauppaliike Parviainen & C:o ¹⁾, kauppiaat G. A. Lagervik ¹⁾, F. F. Fagerström ¹⁾, V. Liljeroth ¹⁾, K. F. Nyman ¹⁾, E. Löfgren ¹⁾, A. W. Nyström ¹⁾, J. D. Stenberg ¹⁾, C. E. Lindholm ¹⁾, P. Schölin ¹⁾, A. Johansson ¹⁾, F. J. F. Sjöblom ¹⁾, K. A. Frostell ¹⁾, E. J. Silfvius ²⁾, J. S. Degerth ³⁾, K. Hyvärinen ⁴⁾, A. A. Sittnikoff ⁵⁾, O. Lindblad ⁵⁾ ja M. Dugin ⁶⁾ sekä neiti I. E. Strömberg ⁶⁾. Kaikissa näissä tapauksissa puollettiin anniskeluoikeuden myöntämistä vuoden 1880 loppuun. Muut samaa oikeutta koskevat hakemukset, luvultaan 76, valtuusto päätti puolestaan evätä.

Vähittäiskauppaoikeuden epäamisestä valittivat läänin kuvernöörille kauppiaat A. Strömbeck, I. Baranoff, J. R. Lindfors, I. Falin, E. A. Lindgren ja S. P. Baranoff sekä kauppiaan leski M. Slotnjukoff. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ kuvernöörin valitusten johdosta pyytämässä selityksissä ainoastaan jättää kuvernöörin harkittavaksi, ansaitsivatko valitukset huomiota.

Sen johdosta että kuvernööri antamissaan päätöksissä oli myöntynyt erinäisiin anomuksiin, jotka koskivat oikeutta väkijuomain paitsi paloviiinan vähittäismyyntiin sitenkin, että vähittäismyyntiä sai harjoittaa myymälässä, jossa pidettiin kaupan muita tavaroita, oli ylikontrollööri E. E. Qvist valittanut näistä päätöksistä ylimpään oikeusasteeseen. Senaatin pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta valtuusto asetti ⁸⁾ valiokunnan laatimaan lausunnon sanamuodon ehdotusta ja valitsi ⁹⁾ siihen vtt Enebergin, Liljenstrandin ja Malmgrenin. Mietinnössään ¹⁰⁾ valiokunta viitaten asiaa koskeviin vuosien 1873 ja 1878 asetuksiin sekä vuoden 1877 valtiopäivien käsittelyyn täydellisesti yhtyi valittajan käsitykseen, että vähittäismyynti ei ollut sallittu myymälässä, jossa pidettiin kaupan muita tavaroita, ja ehdotti, että valtuusto hyväksyisi valiokunnan tämän mukaisesti laatiman lausuntoehdotuksen. Valtuusto päätti ¹¹⁾ kuitenkin hylätä ¹²⁾ valiokunnan ehdotuksen yhtyä valmisteluvaliokunnan asiasta laatimaan lausuntoehdotukseen. Siten hyväksytyssä lausunnossa huomautettiin, että valtuusto puolestaan ei ollut voinut havaita mainittujen asetusten määräysten antavan tukea sille tulkinnalle, jota ylikontrollööri Qvist oli koettanut puolustaa. Tämän johdosta ja erittäinkin koska sen järjestelyn ankara toteuttaminen, jonka mukaan kaiken väkijuomain kaupan tuli tapahtua varta vasten siihen tarkoitetuissa kauppahuoneistoissa, aiheuttaisi melkoisia käytännöllisiä haittoja, valtuusto ehdotti, että valitus jätettäisiin huomioon ottamatta. — Myöhemmin ilmoitettiin ¹³⁾, että senaatti antamassaan päätöksessä oli jättänyt valituksen aiheena olleen kuvernöörin päätöksen voimaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 10 §. — ²⁾ S:n 21 p. maalisk. 1 §. — ³⁾ S:n 20 p. toukok. 8 §. — ⁴⁾ S:n s:n 9 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. syysk. 15 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. marrask. 7 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 14 ja 15 §. 2 p. toukok. 1 ja 2 § sekä 13 p. toukok. 18 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. maalisk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. maalisk. 6 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj.n:o 9. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 3 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. toukok. 9 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. jouluk. 8 §.

Lausuntoja anniskeluoikeudesta. Ravintoloitsijat A. S. Hemmin-
gin ¹⁾, ravintoloitsijain K. W. Bergin ²⁾, F. Forsströmin ³⁾ ja J. A. Ahl-
grenin ⁴⁾, ravintoloitsijattarien S. Billstenin ⁵⁾ ja G. Lönngrénin ⁶⁾,
ravintoloitsija J. F. Carlssonin ⁷⁾, ravintoloitsijattarien A. Ingbergin ⁷⁾
ja V. Verikoffin ⁸⁾, ravintoloitsija C. A. Sundqvistin ⁸⁾, majatalonjohta-
jatar O. Aspegrenin ⁹⁾, ravintoloitsijatar A. Hammarlundin ¹⁰⁾, ravinto-
loitsijain G. Hagströmin ¹¹⁾, J. Baltscheffskin ¹¹⁾ ja G. Blomqvistin ¹¹⁾,
keskusteluklubin johtokunnan ¹²⁾, ravintoloitsijatar K. H. M. Langen ¹²⁾,
ravintoloitsijain J. V. Träskelinin ¹²⁾, H. L. Sundholmin ¹²⁾, C. Kämpin ¹²⁾
ja A. Holmgrenin ¹³⁾, kauppia F. E. Ekbergin ¹³⁾, ravintoloitsijatar S.
Strandbergin ¹³⁾, ravintoloitsija J. Grönstrandin ¹⁴⁾, kauppaseuran johto-
kunnan ¹⁴⁾ ja kauppiaan lesken Ch. Brofeldtin ¹⁵⁾ anomuksista, jotka koski-
vat oikeutta paloviinan ja muiden väkevien juomain anniskelemiseen ja
joista maistraatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto
päätti maistraatille ilmoittaa, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä
olisi aiheena anomusten epäämiseen.

Samansisältöisen lausunnon kaupunginvaltuusto päätti ¹⁶⁾ antaa henki-
vartijaväen Suomen tarkk'ampujapataljoonan komentajan, kenraali-
majuri V. N. Procopén tekemästä anomuksesta, että samat anniskeluoi-
keudet myönnettäisiin pataljoonan kasarmiin perustetulle alipäällystön
ja miehistön kerholle.

Samanlaisen lausunnon kaupunginvaltuusto tiedusteltuaan kaupungin
poliisikamarin mielipidettä ¹⁷⁾ päätti antaa ravintoloitsijatar K. Ch. Sari-
nin ¹⁸⁾ sekä ravintoloitsijain V. Nyströmin ¹⁸⁾, G. A. Heinströmin ¹⁸⁾ ja J.
Lindgrenin ¹⁸⁾ tekemistä samaa oikeutta koskevista anomuksista. Viimeksi
mainitut aikaisemmin tekemän anomuksen valtuusto oli ehdottanut ¹⁹⁾
evättäväksi.

Ravintoloitsija S. Nikolajeffin anomukseen saada oikeus anniskelun
harjoittamiseen osin Helenankadun talossa n:o 3, osin Korkeasaarella,
kaupunginvaltuusto päätti ²⁰⁾ puolestaan myöntyä, mutta halusi samalla
asianomaisille poliisiviranomaisille huomauttaa, että Korkeasaarella ke-
säisin oli valitettu vietettävän erittäin säädytöntä elämää, mikä seikka, jos
se todettiin paikkansa pitäväksi, kenties saattoi vaatia myöskin sikäläiseen
ravintolaliikkeeseen kohdistuvia toimenpiteitä.

Lausunto nahkurintehtaan perustamisluvasta. Nahkurimestari J. Pelto-
sen anottua maistraatilta lupaa nahkurintehtaan perustamiseen omista-
malleen Töölön huvilapalstalle n:o 60 c kaupunginvaltuusto, jolle maist-
raatti oli asian lähettänyt, päätti ²¹⁾ puolestaan myöntyä anomukseen, kui-
tenkin ehdoin, että nahkurintehdasta varten tarkoitettuja rakennuksia ei
sijoitettu niin lähelle Lant. viertotietä kuin hakemukseen liitetystä asema-
piirroksessa oli esitetty.

Lausunto väkiviinantehtaan perustamisluvasta. Senaatin pyydettyä kau-
punginvaltuuston lausuntoa Kammion höyrypolttimo osakeyhtiön ano-
muksesta saada perustaa kaupunkiin paloviinan tislausta varten väki-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 2 § ja 18 p. maalisk. 10 §. — ³⁾ S:n 25
p. helmik. 8 § ja 18 p. marrask. 12 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. toukok.
16 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. toukok. 4 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. syysk. 29 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. syysk. 11 §. — ⁹⁾ S:n
30 p. syysk. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. lokak. 7 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. marrask. 8 §. — ¹²⁾ S:n
18 p. marrask. 12 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. jouluk. 16 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. jouluk. 11 §. — ¹⁵⁾ S:n
22 p. jouluk. 6 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. helmik. 3 §. — ¹⁷⁾ S:n 4 p. marrask. 8 § ja 18 p. mar-
rask. 12 §. — ¹⁸⁾ S:n 9 p. jouluk. 17 §. — ¹⁹⁾ S:n 30 p. syysk. 13 §. — ²⁰⁾ S:n s:n
12 § ja 16 p. lokak. 6 §. — ²¹⁾ S:n 18 p. marrask. 1 §.

viinatehdas ja käyttää sitä, valtuusto päätti¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa, ettei sillä puolestaan ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan.

Lausunto väkiviinatehtaan erioikeuden luovutuksesta. Kamariherra C. Linderin anottua, että hänet oikeutettaisiin luovuttamaan hänelle toiminnimellä Nääs spritfabrik annettu erioikeus väkiviinatehtaan käyttämiseen Helsingissä Nääs spritfabriks aktiebolag nimiselle yhtiölle, kaupunginvaltuusto, jolta senaatti oli pyytänyt lausuntoa tästä anomuksesta, päätti²⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista. Venäjän alamaisten, upseerinpojan L. Tomilinin³⁾, kauppakonttoristi Th. K. Studen⁴⁾, kauppakirjanpitäjä S. Abramoffin⁵⁾, talonpojanpojan N. Buldiginin⁶⁾, pikalahetti S. Krischanoffskin⁷⁾, eron saaneen aliupseerin A. Alexandroffin⁸⁾, eron saaneen sotilaan I. Ivanoffin⁸⁾, puusepänooppipojan P. Naumoffin⁸⁾, eron saaneen aliupseerin S. Kravtschenkon⁸⁾, kauppakirjanpitäjä W. J. Popoffin⁹⁾ ja eron saaneen vääpelin N. Hoffmanin¹⁰⁾ Suomen kansalaisoikeuden saamista koskevista anomuksista, joista läänin kuvernööri oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti lausua, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä antaisi aiheen anomusten epäämiseen.

Lausuntoja kiinteistön omistamisoikeudesta. Alikapteeni E. Frasettin anomuksesta saada omistaa kiinteistö kaupungissa, mistä senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti¹¹⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sen hyväksymistä vastaan. Myöhemmin maistraatti ilmoitti¹²⁾ senaatin hyväksyneen anomuksen.

Myöskin vahtimestari J. Dvorzoffin samaa tarkoittavan anomuksen, josta kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli antanut¹³⁾ lausunnon, maistraatti ilmoitti¹⁴⁾ senaatin vuonna 1879 hyväksyneen.

Lausunto biljardinpito-oikeudesta. Ravintoloitsijatar G. Lönngrenin tekemästä anomuksesta saada oikeus biljardin pitoon yleisön käytettäväksi, josta anomuksesta senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto lähetettyään¹⁵⁾ asian poliisikamariin päätti¹⁶⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut syytä asettua vastustamaan anomusta, mutta samalla tuoda esiin, että hakija poliisikamarin antaman tiedon mukaan ei itse johtanut ravintolaliikettään eikä edes asunut kaupungissa.

Ilmoitus uusien kaupunginvaltuutettujen vaalista vuosiksi 1879—81. Maistraatti ilmoitti¹⁷⁾, että raastuvankokouksessa toimitetussa kuudentoista kaupunginvaltuutetun vaalissa vuoden 1878 päättyessä eronneiden¹⁸⁾ sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1879—81 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: valtionrautateiden ratatirehtööri E. E. Wasastjerna, pankinjohtaja F. K. J. Nybom, merikapteeni J. A. Pontán, kauppias M. W. Svensson, leipurimestari G. M. Stenius, ylilääkäri professori A. Th. Sælan, kauppias E. Rudolph, muurarimestari A. Ärt, valtionkonttorin sihteeri W. Eneberg, yli-inspehtori A. F. Laurell, kauppias N. Wavulin, päätoimittaja filosofianmaisteri J. A. Schauman, tirehtööri everstiluutnantti G. R. A.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 19 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 10 §. — ³⁾ S:n 1 p. huhtik. 6 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 16 §. — ⁵⁾ S:n s:n 17 §. — ⁶⁾ S:n s:n 18 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 19 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 5 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. syysk. 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. syysk. 8 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. toukok. 8 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. syysk. 15 §. — ¹³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 416. — ¹⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 14 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 24 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. syysk. 9 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 1 §. — ¹⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 417.

Charpentier, apteekkari A. Nordström, senaatin apukamreeri G. M. von Christierson ja lääketieteentohtori F. Saltzman.

Vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä. Vtn Wavulinin anomukseen saada vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä valtuusto myöntyi ¹⁾).

Samaten vapautettiin ²⁾ vt von Born anomuksestaan kaupunginvaltuutetun tehtävästä.

Ilmoituksia kaupunginvaltuutettujen täydennysvaaleista. Maistraatti ilmoitti, että raastuvankokouksissa toimitetuissa kaupunginvaltuutettujen täydennysvaaleissa oli valtuutetun tehtävästä vapautetun vtn Wavulinin ³⁾, edesmenneen vtn Dalströmin ⁴⁾ ja valtuutetun tehtävästä vapautetun vtn von Bornin ⁵⁾ sijaan valittu kaupunginvaltuutetuiksi ylim. professori O. Donner ⁶⁾, lääninröntmestari F. W. Dittmar ⁶⁾ ja arkkitehti C. Kiseleff ⁷⁾.

Eroavat kaupunginvaltuutetut. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ maistraatille ilmoittaa, että alla mainitut valtuutetut olivat erovuorossa kertomusvuoden päättyessä, nim. vtt Collan, Dittmar, Edlund, Forsman, Grönqvist, Kiseleff, F. G. Krogius, Lagerborg, Liljenstrand, Lindelöf, Lindfors, Margelin, Qvist, Sanmark ja Strömberg.

Ilmoitus uusien kaupunginvaltuutettujen vaalista vuosiksi 1880—82. Maistraatti ilmoitti ⁹⁾, että raastuvankokouksessa valittaessa kuusitoista valtuutettua vuoden lopussa eroavien ³⁾ sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1880—82 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: ylitirehtööri valtioneuvos L. L. Lindelöf, kenraalimajuri J. J. Lindfors, lääninröntmestari F. W. Dittmar, kultaseppämestari O. R. Mellin, kauppias O. E. Kjällmanson, turkkuri A. Lundqvist, kaupunginlääkäri filosofian- ja lääketieteentohtori C. I. Qvist, asiamies V. Höckert, insinööri E. L. Bergroth, kamreeri E. V. Juselius, esittelijäsihteeri A. G. a fBjörkstén, professori G. A. Asp, senaatin kopisti H. G. Borenus, apteekkari A. Collan, asiamies K. Z. Bergbom ja kauppias C. M. Eskolin.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali ¹⁰⁾. Puheenjohtajakseen vuodeksi 1879 kaupunginvaltuusto valitsi vtn Estlanderin ja varapuheenjohtajakseen vtn Lindelöfin ¹¹⁾.

Valmisteluvaliokunnan vaali. Valmisteluvaliokunnan jäseniksi vuoden edelliseksi puoliskoksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹²⁾ vtt Hjeltin, Forsmanin, Lindforsin ja von Christiersonin ja heidän varamiehikseen vtt Grönqvistin ja Pontánin. Vuoden jälkipuoliskoksi valittiin ¹³⁾ sekä jäsenet että varajäsenet uudestaan julkiaänestyksellä.

Erinäisten lautakuntain ja hallitusten jäsenten vaalien kumoaminen. Kaupunginvaltuusto oli joulukuun 18 ja 31 p:nä 1878 pitämässään kokouksissa valinnut ¹⁴⁾ rahatoimikamariin kaksi jäsentä vuosiksi 1879—81 sekä puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme varajäsentä vuodeksi 1879, vaivaishoitojohtokuntaan neljä varajäsentä vuosiksi 1879—81 sekä yhden jäsenen vuodeksi 1879 samoin kuin jäsenen ja varajäsenen kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan, kummatkin vuosiksi 1879—81. Koska näitä vaaleja ei ollut toimitettu kunnallisasetuksen 16, 33, 34 ja 81 §:ssä säädettyllä tavalla eikä vaalikokouksista myöskään, niinkuin raastuvankokouk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. tammik. 4 §. — ²⁾ S:n 4 p. marrask. 13 §. — ³⁾ Ks. ylemp. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 1 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. maalisk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. marrask. 1 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. marrask. 14 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. jouluk. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. tammik. 2 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 3 §. — ¹²⁾ S:n s:n 5 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. syysk. 16 §. — ¹⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 418.

sessä lokakuun 2 p:nä 1874 oli määrätty, ollut luettu julki tiedonantoa kaupungin kirkkoissa, vaan vaalit oli toimitettu ylimääräisissä kokouksissa, joihin kutsua ei ollut säädetyllä tavalla lähetetty ja julistettu, maistraatti kuitenkin vuonna 1879 kieltäytyi antamasta virka-apua valtuuston päätösten täytäntöönpanemiseen ja ilmoitti tulevansa kieltämään valittuja henkilöitä, ennenkuin siitä toisin määrättiin, ryhtymästä hoitamaan mainituille lautakunnille ja johtokunnille kuuluvia tehtäviä. Vaivaishoitojohtokunnan jäseneksi valitun lakitieteenkandidaatti E. Öhmanin suhteen maistraatti sitä paitsi nojautuen kunnallisasetuksen 29 ja 52 §:ään huomautti, että hän maistraatin jäsenenä ei ollut vaalikelpoinen tähän tehtävään.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valittaa läänin kuvernöörille maistraatin päätöksestä, ja valitusten sanamuodon laatiminen valtuuston antamien ohjeiden mukaisesti annettiin tehtäväksi puheenjohtajalle yksissä neuvoin sihteerin kanssa. Valituskirjelmissä lausuttiin ensin, että valtuusto tosin myönsi, että puheena olevat vaalit kunnallisasetuksen 16 ja 33 §:n mukaan olisi ollut toimitettava joulukuun varsinaisessa kokouksessa sekä että kutsu tähän kokoukseen olisi ollut annettava sekä »julkisella tauluilmoituksella» ja sanomalehdissä ilmoittamalla että kuulutuksella kaupungin kirkkoissa, mikä viimeksi mainittu tiedoitustapa siihen asti oli laiminlyöty, koska sitä koskevaa määräystä ei ollut otettu vuonna 1875 annettuun valtuuston työjärjestykseen. Valtuusto ei tällöin kuitenkaan voinut olla tuomatta julki sitä mielipidettä, ettei valtuusto, vaikka olikin järjestelty korporatio, enempää kuin yleinen raastuvankokouskaan kaupungeissa, joissa kaupunginvaltuustoa ei ollut valittu, voinut katsoa tehtäviinsä kuuluvan valvoa, kutka lautakuntiin ja hallituksiin kuuluvat henkilöt olivat erovuorossa tai jostain muusta syystä eronneet, vaan että päinvastoin maistraatin kaupungin hallituksena oli pidettävä siitä huoli ja asianmukaisessa järjestyksessä annettava valtuustolle tieto sekä toimitettavista uusinta- tai täydennysvaaleista että siitä, milloin ja missä järjestyksessä niiden lain mukaan tuli tapahtua. Muuten valtuusto piti kyseellisenä, oliko puheena olevain vaalien suorittaminen ylimääräisessä kokouksessa lyhyen aikaa ennen varsinaista kokousta ja sen jälkeen oikeuttanut maistraatin julistamaan vaalitoimitukset epäpäteviksi ja kieltäytymään antamasta apuaan niiden päätösten täytäntöönpanemiseen, jotka olivat olleet näiden toimitusten tuloksena. Sinänsä nämä päätökset näet eivät olleet lain eivätkä voimassa olevien asetusten vastaisia, koska riittävä määrä valtuutettuja oli ollut saapuvilla niissä kokouksissa, joissa vaalit oli toimitettu, ja valitut henkilöt olivat olleet vaalikelpoisia toimiinsa. Tämän johdosta ja koska asianomaiset lautakunnat ja hallitukset eivät voineet toimia ilman täysilukuista jäsen- ja varajäsenmäärää, mutta maistraatin omaksuman kunnallisasetuksen tulkinnan mukaan ei enää voitu toimittaa pätevää vaalia toisten henkilöiden valitsemiseksi vuoden 1878 päättyessä eroavien sijaan, valtuusto anoi, että kuvernööri kumoten maistraatin päätöksen velvoittaisi maistraatin panemaan valtuuston päätökset kyseisten lautakuntain ja hallitusten avonaisten paikkain täyttämisestä täytäntöön sekä peruuttaisi valituille henkilöille mahdollisesti antamansa kiellon. Lakitieteenkandidaatti Öhmanin vaalikelpoisuudesta vaivaishoitojohtokunnan jäseneksi lausuttiin mainitun johtokunnan vaalia koskevassa valituskirjelmässä, että niissä kunnallisasetuksen pykälissä, joihin maistraatti

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 4 §.

oli viitannut, ei mainittu muita kunnan toimia kuin kaupunginvaltuutetun tehtävä ja rahatoimikamarin jäsenyys. Lakitieteenkandidaatti Ohmania ei myöskään voinut pitää maistraatin jäsenenä, koska hän ainoastaan toistaiseksi hoiti raastuvanoikeudessa avoinna olevaa oikeusraatimiehenvirkaa. Suuremman merkityksen valtuusto tässä kohden kuitenkin antoi sille seikalle, että lainlaatija kunnallisasetuksessa maistraatilla ja maistraatin jäsenellä niissä harvoissa kaupungeissa, joissa maistraatti ja raastuvanoikeus olivat erotetut toisistaan, ilmeisesti oli tarkoittanut ainoastaan maistraattia rajoitetussa merkityksessä eikä n.s. yhteistä maistraattia, jolla ainakaan Helsingissä ei ollut mitään suoranaista tekemistä kunnan hallinnon kanssa ja joka ei ollut velvollinen valvomaan kunnan lautakuntain ja hallitusten toimintaa. Rahatoimikamarin vaalia koskevassa valituskirjelmässä viitattiin sitä paitsi siihen seikkaan, että maistraatti oli vastaanottanut ja vastalauseetta lähettänyt valtuustolle toimenpiteisiin ryhtymistä varten toisen kamariin valitun jäsenen vtn Numellin kieltäytymisen ¹⁾ samasta tehtävästä.

Kuvernööri hylkäsi kaupunginvaltuuston asiasta esittämän valituksen samalla velvoittaen valtuuston ensi tilassa toimittamaan uudet vaalit laittomina kumottujen sijaan. Tämän johdosta valtuusto päätti ²⁾ toimittaa uudet vaalit kokouksessa, josta oli annettava tieto 14 päivää aikaisemmin julkipantavilla ilmoituksilla ja kuulutuksilla kaupungin kirkoissa, ja samassa tilaisuudessa myöskin valita majoituslautakuntaan jäsenen, puheenjohtajan ja kaksi varajäsentä, joiden eräässä vuoden 1879 tammikuussa pidetyssä kokouksessa toimitettua vaalia ³⁾ niinikään pidettiin laittomana. Sen ohessa valtuusto päätti katsoen siihen, että muidenkin lautakuntain ja hallitusten vaalit kenties oikeastaan olisi ollut toimitettava vuoden 1878 joulukuun varsinaisessa kokouksessa, anoa maistraatilta tarkempaa selvitystä tästä, jotta muutkin mahdollisesti tarpeelliset vaalit voitaisiin toimittaa suunnitellussa vaalikokouksessa. Tämän yhteydessä kehoitettiin maistraattia vastedes hyvissä ajoin ennen marraskuun loppua ilmoittamaan valtuustolle, mitä vaaleja sen joulukuun varsinaisessa kokouksessa oli toimitettava. Maistraatin sen jälkeen annettua pyydetty tiedot valtuusto päätti ⁴⁾ jo toukokuun 13 p:ksi määrättyssä vaalikokouksessa myöskin valita kaksi jäsentä palotoimikuntaan vuosiksi 1879—81, kaksi jäsentä kansakoulujohtokuntaan lukuvuosiksi 1879—82, viisi valitsijamiestä kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten lukuvuodeksi 1879—80 ja kaksi jäsentä pyhäkoulun johtokuntaan lukuvuosiksi 1879—82.

Kaikki edellä mainitut vaalit ⁵⁾ toimitettiin niitä varten määrättyssä vaalikokouksessa.

Jäsenten y.m. valitseminen erinäisiin lautakuntiin ja hallituksiin aikaisemmin toimitettujen laittomien vaalien sijaan. Eräiden vuonna 1878 toimitettujen lautakuntain ja hallitusten vaalien tultua kumotuiksi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ alla mainittujen lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahatoimikamariin: vuosiksi 1879—81 jäseniksi vtn Ärtin ja varastonhoitaja K. G. R. Sundströmin, vuodeksi 1879 puheenjohtajaksi protokolla-

¹⁾ Ks. s. 92. — ²⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ Ks. s. 89. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ Ks. alemp. — ⁶⁾ Ks. s. 86. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 1 §.

sihteeri Th. Bergelundin, varapuheenjohtajaksi everstilutnantti G. R. A. Charpentier'n ja varajäseniksi vtt Moringin ja Sandbergin sekä varatuomari C. A. K. Gripenbergin;

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1879—81 tilastollisen toimiston tirehtorin, filosofiantohtori K. E. F. Ignatiuksen ja varajäseneksi samaksi ajaksi filosofianmaisteri K. R. Sieversin;

vaivashoitojohtokuntaan: jäseneksi vuosiksi 1879—81 virkamiehistä tie- ja vesikulkulaitosten yllähallituksen sihteerin B. Sirénin, kauppiaista kauppias O. E. Kjällmansonin, käsityöläisistä tehtailija J. Nissisen ja muista kaupungissa asuvista henkilöistä kunnallisneuvos O. Höijerin sekä vuodeksi 1879 teurastajamestari J. E. Hacklinin;

majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1879—81 eversti F. Mansnerin, puheenjohtajaksi vuodeksi 1879 eversti K. A. Tamelanderin ja varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindforsin ja Steniuksen;

palotoimikuntaan: jäseniksi vuosiksi 1879—81 kauppias E. J. Willstedtin ja esittelijäsihteeri F. E. Walmqvistin;

kansakoulujohtokuntaan: jäseniksi lukuvuosiksi 1879—82 muurari-mestari A. Helinin ja senaatin kielenkääntäjän, filosofianmaisteri F. F. Ahlmanin; sekä

pyhäkoulun johtokuntaan: jäseniksi lukuvuosiksi 1879—82 kunnallispormestari O. L. Palmgrenin, kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin ja tehtailija J. W. Alanderin.

Majoituslautakunnan puheenjohtajan, jäsenen ja kahden varajäsenen vaali. Sen jälkeen kun everstilutnantti Mansner arvalla oli määrätty ¹⁾ eroamaan lautakunnasta, hänet valittiin ²⁾ uudestaan mainitun lautakunnan jäseneksi vuosiksi 1879—81. Lautakunnan puheenjohtajaksi vuodeksi 1879 valittiin ³⁾ samalla uudestaan eversti K. A. Tamelander ja sen varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Stenius ja Lindfors. Kun näitä vaaleja kuitenkin pidettiin ⁴⁾ pätemättöminä, toimitettiin myöhemmin uudet vaalit, joissa valittiin ⁴⁾ uudestaan samat henkilöt kuin laittomina pidetyissä vaaleissa.

Maistraatin jäsenen määrääminen olemaan saapuvilla majoituslautakunnan kokouksissa. Majoituslautakunta ilmoitti ⁵⁾, että maistraatti oli määrännyt oikeusraatimies F. A. Åkerbergin olemaan maistraatin puolesta saapuvilla lautakunnan kokouksissa.

Ilmoitus majoituslautakunnan puheenjohtajan toimen hoitamisesta. Majoituslautakunta ilmoitti, että eversti F. Mansner tuli toimimaan lautakunnan puheenjohtajana heinä- ja elokuussa, miksi ajaksi lautakunnan puheenjohtaja, eversti K. A. Tamelander oli määrätty toimimaan Uudenmaan läänin kuvernöörinä. Ilmoitus ei antanut ⁶⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten valitseminen erinäisiin lautakuntiin ja hallituksiin lähinnä seuraavaksi toimikaudeksi. Alla mainittujen lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi vuoden 1879 päättyessä eroavien sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahatoimikamariin: vuosiksi 1880—82 jäseniksi protokollasihteeri Th. Bergelundin ja insinöörikapteeni A. W. Lagerborgin sekä vuodeksi 1880

¹⁾ Valt. pöyt. 28 p. tammik. 7 § ja 4 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 3 §. — ³⁾ Ks. s. 86 ja seur. — ⁴⁾ Ks. ylemp. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 7 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 20 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 2 §.

jäseneksi vtn Sandbergin, puheenjohtajaksi protokollasihteeri Bergelundin, varapuheenjohtajaksi insinöörikapteeni Lagerborgin ja varajäseniksi vtt Tallgrénin ja Moringin sekä ratatirehtöörinapulaisen H. E. Gummeruksen; majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1880—82 eversti K. A. Tamelanderin, joka kaupunginvaltuustossa toimitetussa arvonnassa oli määrätty eroamaan ¹⁾ lautakunnasta, puheenjohtajaksi vuodeksi 1880 eversti Tamelanderin ja varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindforsin ja Steniuksen;

palotoimikuntaan: puheenjohtajaksi vtn Sanmarkin sekä jäseniksi vuosiksi 1880—82 konetirehtöörinapulaisen K. A. Nordmanin ja filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin;

vaivashoitojohtokuntaan: jäseniksi vuosiksi 1880—82 virkamiehistä esittelijäsihteeri W. G. Geitlinin, kauppiaista kauppia N. Pletschikoffin, käsityöläisistä teurastajamestari J. E. Hacklinin ja muista kaupungissa asuvista henkilöistä kivipainaja A. Liewendahlin;

terveyslautakuntaan: jäseniksi vuosiksi 1880—81 vtt Pontánin ja Colanin, senaatinkopisti H. Kr. Sohlbergin, arkkitehti A. Th. Deckerin ja lääkintöneuvos J. A. Florinin sekä varajäseniksi samaksi ajaksi vtn Nordströmin, senaatinkanslisti G. E. Fellmanin, arkkitehti C. Th. Höijerin, teurastajamestari C. Lindrothin ja tehtailija J. H. Brummerin; sekä

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1880—82 toimikunnan varajäsenen, filosofiantohtori G. V. Vaseniuksen sekä varajäseneksi samaksi ajaksi apukamreeri J. Enlundin ja vuodeksi 1880 filosofianmaisteri K. E. L. von Pfalerin.

Holhouslautakunnan vaali. Holhouslautakunnan ²⁾ jäseniksi vuosiksi 1879—81 kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ protokollasihteeri C. E. Anthonin, kanneviskaali E. Randénin ja verhoilijamestari J. F. Galetskin.

Katselmusmiesten valitseminen lähtökatselmuksiin. Katselmusmiehiksi, joiden tuli ottaa osaa lähtökatselmuksiin kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevilla kaupungin vuokralle antamilla tiloilla ja maa-alueilla niissä tapauksissa ⁴⁾, joissa vuokrasopimus perustui vuonna 1846 kaupungin maan vuokraamisesta annettuihin määräyksiin, valittiin ⁵⁾ vtt Grönqvist ja Tallgrén, joiden tuli toimia vuoden loppuun. Vuodeksi 1880 valittiin ⁶⁾ katselmusmiehiksi näihin lähtökatselmuksiin vt Heimberger ja arkkitehti C. Kiseleff.

Normaalilyseon y. m. oppilaitosten kouluneuvostojen vaali. Läänin kuvernöörin annettua kaupunginvaltuustolle tehtäväksi ehdottaa sopivia henkilöitä erinaisten kaupungissa toimivien oppilaitosten kouluneuvostojen jäseniksi lukuvuosiksi 1879—82, valtuusto antoi ⁷⁾ valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Schauman, Runeberg, Sælan, Donner ja Edlund, tehtäväksi ehdottaa puheena olevien kouluneuvostojen jäsenistöt. Myöhemmin valiokunta ilmoitti ⁸⁾ ehdottaneensa kuvernöörille kouluneuvostojen jäseniksi seuraavat henkilöt, nim.:

normaalilyseon ja sen yksityisen valmistavan koulun: professorit Z. J. Cleve, O. Donner ja S. O. Wasastjerna, pankinjohtaja A. E. Wallenius, esittelijäsihteeri A. A. Palmgren, professori A. O. Freudenthal ja tehtailija O. R. Mellin;

reaalikoulun ja sen yksityisten valmistavain luokkain: ylim. professori A.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Ks. s. 62. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 304. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 4 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. jouluk. 7 § ja 17 p. jouluk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 24 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 22 §.

J. Malmgren, kaupunginlääkäri, filosofian- ja lääketieteentohtori C. I. Qvist, insinööri E. L. Bergroth, tehtailija J. Nissinen ja kirjakauppias K. E. Holm; ruotsalaisen tyttökoulun: senaattorinrouva S. E. Norrmén, neiti E. S. Bergbom, valtioneuvos Z. Topelius, professorit J. A. J. Pippinsköld ja H. Råbergh, professorinrouva J. C. von Becker ja professori A. W. Bolin; sokeainopiston: senaattorinrouva A. F. E. Palmén, neiti C. H. S. Lagus, kirjastonamanuenssi B. O. Schauman, hovioikeudenneuvos A. Grotenfelt ja neiti A. Blomqvist;

opettajattarien A. Blomqvistin ja R. Thitz'in, silloisen neiti R. Helsgiuksen, pientenlastenkoulun: kirjakauppias G. W. Edlund, kolleega V. R. Kockström, insinööri R. Kolster, senaattorinrouva F. O. A. Ehrström, kapteeninrouva A. Ch. Lagerborg, lehtorinrouva W. H. Nordenskiöld ja kapteeninrouva H. Kählman;

saksalaisen tyttökoulun: professori F. Saltzman, oikeusraatimies E. Bergh, tehtailija A. H. Bade, valtioneuvoksettareet A. S. von Willebrand ja S. Andersin, professorinrouva A. M. N. Lemström ja rouva O. Osberg;

suomalaisen tyttökoulun: professori O. E. A. Hjelt, kirkkoherra A. W. Lyra, nahkurimestari K. Lindgren, lehtorinrouva E. L. Melander, tohtorinrouvat A. K. Ignatius ja H. K. Winter sekä rouva A. H. af Heurlin;

suomalaisen alkeiskoulun: valtionkonttorin tirehtööri C. G. Borg, professori K. G. Hällstén, dosentti J. L. F. Krohn, pastori K. G. Tötterman, filosofianmaisteri K. A. Slöör, protokollasihteeri B. J. Ahnger ja rakennusmestari G. Henriksson;

Sahlbergin tyttökoulun ja neiti A. Tavaststjernan tyttökoulun: ylinsinööri A. E. Wasastjerna, insinööri J. C. Lihr, lääketieteentohtori M. G. J. Stenbäck, senaattorinrouva E. C. W. Sederholm, professorinrouva H. C. Elmgren, protokollasihteerinrouva A. F. Hjelt ja kapteeninrouva E. A. Krogius.

Kansakoulujen kouluneuvostojen valitseminen. Valitsijamiehiksi kansakoulujen kouluneuvostojen valitsemista varten kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtt Malmgrenin, Tallgrénin, Schaumanin ja Edlundin sekä kansakoulutarkastajan, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin. Sen jälkeen nämä ilmoittivat ²⁾ valinneensa kouluneuvostojen jäseniksi seuraavat henkilöt, nimittäin:

ensimmäiseen piiriin: neiti L. Borgströmin, professorinrouva N. L. Castrénin, kauppias J. G. Söderströmin ja filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin;

toiseen piiriin: rouva I. Ekroosin, neiti A. Kiseleffin, herra F. I. Litiuksen ja kuvernementinsihteeri A. Silfvastin;

kolmanteen piiriin: rouva S. Fagerströmin, yliopettaja F. V. Heikelin, rouva A. Salinin ja kapteeni E. W. Grotellin;

neljänteen piiriin: professorinrouva J. C. von Beckerin, postihallituksen sihteerin C. F. Forssellin, valtioneuvoksetar V. Gripenbergin ja filosofianmaisteri K. A. Slöörin;

viidenteen piiriin: senaatinkanslistin, lakitieteenkandidaatti A. G. Geitlinin, neiti J. Molanderin, tehtailija E. F. Roslundin ja kauppaneuvoksetar A. Sinebrychoffin;

kuudenteen piiriin: professorinrouva M. A. Ahlqvistin, neiti M. Appelrothin, tehtailija W. Eichingerin ja rehtori A. W. Melartin;

seitsemänteen piiriin: rouva A. Leopoldin, rouva E. Roosin, ylilääkäri, professori A. Th. Sælanin ja tehtailija H. J. Stigellin;

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 2 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 21 §.

kahdeksanteen piiriin: rouva A. Nordmanin, ulosottoapulaisen G. Nordmanin, vaatturi G. V. Raskin ja rouva A. Sinebrychhoffin;

yhdeksänteeseen piiriin: rouva I. Eklundin, neiti O. Meinanderin, merikapteeni J. A. Pontánin ja merikapteeni C. E. Sederholmin;

kymmenenteen piiriin: hovifuriiri C. G. Pihlmanin, neiti A. von Rosenkampffin, perämies A. Svenssonin ja professorinrouva O. S. Törnégrenin.

Myöhemmin valitsijamiehet ilmoittivat ¹⁾ valinneensa toisen piirin kouluneuvoston jäseneksi ulkomailla oleskelevan neiti A. Kiseleffin sijaan rouva A. Fagerroosin.

Vapautus lautakuntain ja valiokuntain jäsenyydestä. Vtt Numell ²⁾ ja Charpentier ³⁾ vapautettiin anomuksestaan rahatoimikamarin jäsenen ja vt Moring ⁴⁾ sen varajäsenen toimesta, Suomen pankin johtokunnan esimies, vapaaherra A. G. S. von Troil ⁵⁾ palotoimikunnan puheenjohtajan toimesta sekä lääkintöneuvos J. A. Florin ⁶⁾ terveyslautakunnan jäsenyydestä.

Samoin kaupunginvaltuusto anomuksesta vapautti lääkintöneuvos Florinin ⁷⁾ sen valiokunnan ⁸⁾ jäsenyydestä, joka oli asetettu antamaan lausuntoa terveyslautakunnan laatimasta yleisen sairaanhoidon järjestysäännön ehdotuksesta.

Lautakuntain ja valiokuntain täydentäminen. Rahatoimikamarin jäseniksi vtt Numellin ⁹⁾ ja Charpentier'n ⁹⁾ sijaan, jotka oli vapautettu tästä tehtävästä, kaupunginvaltuusto valitsi varastonhoitaja K. G. R. Sundströmin ¹⁰⁾ ja vtn Sandbergin ¹¹⁾ sekä kamarin varajäseneksi vtn Moringin ⁹⁾ sijaan, joka niinkään oli tehtävästään vapautettu, vuori-insinööri C. P. Solitanderin ¹²⁾.

Suutarimestari I. Honkasen ¹³⁾ sijaan valittiin vaivaishoitojohtokunnan jäseneksi teurastajamestari J. E. Hacklin ¹⁴⁾. Tämä oli jo vuonna 1878 suutarimestari Honkasen sairastumisen johdosta valittu ¹⁵⁾ lautakuntaan, mutta tämä vaali oli myöhemmin julistettu epäpäteväksi ¹⁵⁾.

Edesmenneen ¹⁶⁾ vtn Dalströmin sijaan valittiin uuden rakennusjärjestyksen ehdotusta laatimaan asetetun valiokunnan jäseneksi vt Hjelt ¹⁷⁾.

Terveyslautakunnan jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ¹⁸⁾ lääkintöneuvos J. A. Florinin sijaan valittiin insinööri E. L. Bergroth ¹⁹⁾ ja sen valiokunnan jäseneksi, joka oli asetettu antamaan lausuntoa yleisen sairaanhoidon järjestyssääntöehdotuksesta, tästäkin tehtävästä vapauteen ⁹⁾ vtn Florinin sijaan vt Saltzman ²⁰⁾.

Tarkastajantodistajain määrääminen paloviinapolttimoihin. Tarkastajantodistajiksi panimoliike H. Brummer & C: on polttimoon vuoden 1879 ensimmäiseksi polttokaudeksi kaupunginvaltuusto määräsi ²¹⁾ vaatturimestari G. W. Blombergin.

Myöhemmin valtuusto määräsi vaatturimestari Blombergin ²²⁾ tarkastajantodistajaksi mainittuun polttimoon myöskin vuodeksi 1880 sekä appteekkari C. A. Ekmanin ²³⁾ tarkastajantodistajaksi kauppaneuvos P. Sinebrychhoffin polttimoon samaksi ajaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 16 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 6 §. — ³⁾ S:n 18 p. marrask. 9 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. jouluk. 4 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. jouluk. 18 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. jouluk. 3 § ja 22 p. jouluk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. tammik. 13 §. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 406. — ⁹⁾ Ks. ylemp. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 4 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. jouluk. 2 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. jouluk. 8 §. — ¹³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 419. — ¹⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 1 §. — ¹⁵⁾ Ks. s. 86 ja seur. — ¹⁶⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 1 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. lokak. 6 §. — ¹⁸⁾ Ks. ylemp. — ¹⁹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 8 §. — ²⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 18 §. — ²¹⁾ S:n 14 p. tammik. 3 §. — ²²⁾ S:n 16 p. jouluk. 9 §. — ²³⁾ S:n s:n 10 §.